Dunántúli Harangszó

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja 2021. Tél

Szerkesztői sorok

Az újra erősödő járványhelyzetben életünk újabb és újabb kihívásai között vajon milyen válaszokat tudunk adni a felvetődő kérdésekre? Isten válasza egyértelmű: emberré lett Jézus Krisztusban. Ő az, aki küzd értünk. A romantikusnak tűnő, de a valóságban nagyon is nyers fából faragott betlehemi jászoltól a kereszthalálig vezető úton hiteles választ ad kérdéseinkre. Élő Igeként áll közöttünk.

Mostani számunkban az egyházi szolgálatot, a gyülekezeti életet és annak felelős felvállalását mutatjuk be. A gyülekezetek világi vezetői a felügyelők. Az ő életükre, szolgálatukra tekintünk, elsősorban szolgatársaik, a lelkészek szemével a kerületi és egyházmegyei oldalakon. A Nagyító alá pedig maga a gyülekezet kerül.

Ezek a gondolatok azért tartanak tükröt elénk, hogy saját lehetőségeinket és képességeinket felismerve vegyünk részt gyülekezetünk életében.

A Megosztom rovatban Fónyad Pál utolsó könyvének recenziójával emlékezünk meg róla. Isten áldja meg köztünk végzett szolgálatát!

Jó olvasást és töltekezést kívánok!

Koczor György főszerkesztő

Isten letette lábnyomát

„Üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus a Dávid városában” (Lk 2,11)

Mennyei szózat hangzott el az éjszakában a nyájukat őrző pásztorok felett. A csodát, amiről az angyalok énekeltek, látniuk kellett. Isten nyomában járva a csillagot követve megtalálták a kisgyermeket, akiről üzent nekik az Úr. Szerény körülmények között, bepólyálva, jászolban fekve találtak rá, mégis úgy érezhették, királyt üdvözölhetnek ebben a csöpp kisgyermekben.

Isten letette lábnyomát földi világunkban, gyermekké lett értünk.

A hatalmas és mindenható Úr ott, a betlehemi istállóban törékeny emberi formában magában hordozta a Szentet. Isten emberként hosszú évekig ki volt szolgáltatva a földi kötöttségeknek. Mária és József szülőként biztosan nem voltak könnyű helyzetben. Isten fiát felnevelni úgy, mint bármelyik más gyermeket?! Mindez talán azért történt így, hogy észrevegyük mi, emberek a megszokottban a csodát! Rácsodálkozzunk Isten megalázkodó voltára és szeretetére irántunk. Számomra boldogító öröm, fájdalmas, de mégis szívderítő érzés volt gyermekeim születése. Annak megtapasztalása, hogy Isten eszközeként ott lehetek a teremtés folyamatában. Jézusnak nem esett nehezére hosszú éveken keresztül elviselni emberi magatartásunkat, hiúságunkat és önzésünket. Isten nem sürgette Jézus felnövekedését. Keresztül kellett mennie az emberi fejlődés minden állomásán. Újszülöttként, csecsemőként és kisgyermekként a szüleitől tanult el mindent, ami a földi létezéshez szükséges volt. 12 éves korában kezdte felismerni isteni küldetését. Majd felnőttként Istenről, mint az ő Atyjáról beszél, aki elküldte őt erre a világra.

Jézus földi életében amerre csak járt, mindenütt segített. Isten általa letette lábnyomát a betegágyak mellett, a koldusok és nincstelenek mellett. Akiket gyötört a bűntudat, vagy a lelkiismeret-furdalás, Jézus szava által békességre leltek. Isten szeretetének megismerésére tanította az embereket úgy, hogy ő maga elénk élte, saját maga életének példáján mutatta meg nekünk, mennyire szereti az Atyát. Életét odaajándékozta értünk. Amikor megszületett erre a világra, a gonosz minden eszközét bevetette, hogy Isten tervét megvétózza, ám Jézus és az Atya szeretete az emberiség iránt legyőzte a Sátán erejét.

Amikor szenvedést látunk magunk körül, vagy magunk is a mélységeket járjuk, és szívünket átjárja a szomorúság, gondoljunk Jézusra, aki tudja, min megyünk keresztül, hiszen ő is szenvedett a kereszten.

Jézus lábnyomát felfedezhetjük ott, ahol a panasz hangjait halljuk, ahol betegség van és nélkülözés. Ő ma is itt van velünk az emberi szívekben. Egy kisgyermek ártatlanságával, szeretetével be akarja kötözni sebeiket, fel szeretné olvasztani a fagyott és kemény szíveket. A kiábrándultságtól vagy a közönytől elcsüggedt lelkeket élő reménységgel akarja feltölteni. Karácsonykor azért olyan nagy a szív öröme, mert az ember részesévé lesz az isteni szeretet csodájának. Abban a boldog és nagy örömben, hogy Jézus Krisztusban VELÜNK AZ ISTEN.

Szarka Éva

Igehirdetés az adventi idő 3. vasárnapján JER 1,17-19 ALAPJÁN

Övezd fel derekadat és indulj, hirdesd nekik mindazt, amit én parancsolok! Ne rettenj meg tőlük, különben én rettentelek meg téged általuk! Megerősített várossá teszlek ma téged: vasoszloppá és ércfallá az egész országgal szemben, Júda királyaival, vezetőivel, papjaival és az ország népével szemben. Harcolni fognak ellened, de nem bírnak veled, mert én veled leszek – így szól az ÚR –, és majd megmentelek!

Isten belelát a prófétába és tudja, hogy lendületet kell tőle kapnia. Ezért nem engedi, hogy testtel és vérrel tárgyaljon, hanem máris munkába állítja: a munkába, a harcba induló prófétának föl kell kötnie derekáig a mozgásban akadályozó ruhát. Jeremiás remeg, retteg arra a gondolatra, hogy Istent és a néhány verssel előbb leírt katasztrófát hirdesse. Megértjük a prófétát! Istent kell dicsőítenie azok előtt, akik magukat papoknak és híveknek tartják! De „muszáj”! Vándor, harcos és munkás lesz a próféta egy személyben, és mennie kell a piactérre, az utcákra, a templomtérre és a királyi palota elé, hogy hirdesse a „szájába rágott igét”. Ha fél az emberektől, ha emberi félelme miatt csődöt mond, akkor „Isten rettentése” éri utol, és egyúttal nevetséges figura lesz az emberek szemében. Kemény beszéd ez! Jeremiást kemény kézzel markolja meg Isten! Jutalmat nem kap. Egyetlen jutalma, hogy Istent prédikálhatja. Egyedül Istenre hallgasson a próféta, mert minden igehirdetői szolgálat fundamentuma az, akiben hiszek: Krisztus személye. Ekkor azonban újabb megnyugtató ígéretet kap. A veszedelem, meg a támadás is elkerülhetetlen: királyok, miniszterek nem lesznek egy csapásra hívő emberekké igehirdetése nyomán és bizony támadni fogják az Isten emberét. De Isten sérthetetlenné teszi, ha azt prédikálja, amit Isten mond neki. Ha megtámadják is, nem tudnak semmit ellene tenni, mint egy jól megerősített város, vagy vaspántokkal és tornyokkal ellátott várfal ellen. Egyes emberek és a tömeg ellenségeskedése egyaránt eredménytelen lesz. Ezeknek a verseknek szinte minden szava beteljesedett Jeremiás életében. Királyok, papok és hivatalnokok kínozták és ítélték halálra Jeremiást, a polgárok életét kívánták, de ő életben maradt. Kőből és vasból volt. Isten tette ilyenné. Az erős Isten ereje az ember gyengesége ellenére, sőt az által volt erősebb, mint honfitársainak minden gonoszsága. Azt a csodát tapasztalta meg Jeremiás is, hogy Isten szolgáit láthatatlan erő veszi körül.

Érdekes a Jeremiásnak szóló indítás. Hiszen ennek alapján elénk rajzolódik az Úr ígérete, ereje és hatalma; ugyanakkor azonban az is világossá válik, hogy nem egyszerűen valamiféle lelki tanulmányt kell végeznünk, miközben Isten igéjét hirdetjük és hallgatjuk, hanem az ige – ezen belül az „ádventi hír” – üzenetét kell továbbítanunk.

Mire szól az „ádventi követ” mandátuma?

Az ádventi követ mandátuma arra szól, hogy a prófétánál is Nagyobbról tegyen bizonyságot. Az igeszakasz mondanivalójában sajátos kettősség állapítható meg: egyfelől olyan emberre mutat, aki tanácstalanságában az Úrhoz fordulhat; másfelől viszont a legnagyobb elismerésben részesül. Ez a különös kettősség arra figyelmeztet, hogy a „nagyságot” nem az ember egyéni kiválósága, hanem az általa közvetített hír igazságtartalma adja.

Az Isten Krisztusban megvalósuló akaratának, az igében jelen lévő Úrnak a hirdetése a feladatunk, ami szól az ítéletről, mely egyrészt a múltban megtörtént elítélés, ítélet a bűn és a halál felett a golgota keresztjén; másrészt az idők végezetén bekövetkező szétválasztás, illetve az örömhírről. Ma is ez hangsúlyos tehát: „Ítélet előtt – kegyelem alatt!” vagyunk, azaz Ítélet után – kegyelem alatt; vagy Kegyelem alatt – az ítéletre (nagy szétválasztásra) reménységgel várva. Addig terjed a követ mandátuma, amíg át nem lépi üzenetével az irgalmas Istenről szóló próféciák kereteit.

Milyen távlat nyílik meg az „ádventi követ” előtt?

Az ádvent által nyitott távlat még „szűk”. Jeremiás ifjúságára és erőtlenségére, alkalmatlanságára hivatkozva nehezen indul. Isten utolsó nekibátorítása azonban azt a távlatot nyitja meg, hogy Övele minden hatalom térdre kényszerül. De hozzuk párhuzamba az evangéliumban felolvasott Keresztelő Jánost, hiszen a Jézus szava által nyitott távlat az igazi. Keresztelő János lelkiállapotát gyakorta vizsgálják ennek az igének alapján. Drámai színezéssel ecsetelik a börtönbe került krisztustanú belső vergődését, megingását hitében, saját igehirdetése helyességében. Nem szoktak figyelni arra, hogy az evangélista nem folytat lélekelemzést. Ezzel szemben rámutat arra, hogy a tanácstalanná vált tanú nem magában és nem környezetében keresi a megoldást, hanem egyenesen Jézushoz fordul és Őt kérdezi. Matthias Grünewald híres isenheimi oltárképén Keresztelő János megnagyobbított mutatóujja az egyik leglényegesebb részlet, mert arra a Jézusra mutat, aki eljött a világ üdvösségét kivívni. Ez az ige éppen ilyen jelentős Jézusra mutatásról beszél akkor, amikor Keresztelő János kérdését lejegyzi. Mert ez a tény nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy az igazi hit a kételyeket is Jézus elé viszi, Őt kérdezi! Ezzel biztat bennünket arra, hogy bátran tágítsuk ádventi távlatainkat, s ne csupán Karácsony, hanem az irgalmasság kiteljesedése is belekerüljön látómezőnkbe.

Van-e értelme az „ádventi követ” tanúskodásának?

Csak a Jézusra mutató ádventi tanúskodásnak van értelme. A várakozásokban lehetnek – (vannak is!) – tévedések. De nagyon fontos érzékelnünk, hogy nem a hírt elénk táró személye a lényeges. Nem Jeremiás és nem Keresztelő János. Nem az ő erejük, lelkiállapotuk, hanem az általuk hirdetett Ige, Örömhír.

Mert a „hírnek” ugyanúgy túl kell nőnie a hírvivőn, mint ahogy az Érkező „nagyobb” még a prófétánál, vagy az asszonyoktól születettek legkiválóbbjainál is. A tanúskodásnak akkor van értelme, ha nem a „várakozást”, hanem az „Érkezőt” állítja homloktérbe. Várakozásaink akárhányszor megcsalnak, az Érkező mindig az igazsággal szembesít. És ebben az esetben már nem ejt zavarba az ádventi hír senkit sem azok közül, akik „megtörve és üresen adják Neki magukat” (ÉK 427,2), vagyis nem előítéletekkel, kegyes elképzelésekkel, hanem nyitottsággal és szegénységünk tudatában fogadjuk az Érkezőt.

Szóval az ádventi öröm vasárnapja nem a felhőtlen, tunyulásba forduló örömöt hirdeti, hanem az aktív, útkészítő, evangélium hirdetésének kitartó, kemény munkájában fáradozó örömöt. Abban a biztonságban, amit Jeremiás és Keresztelő János is megélhetett, és ami mai prófétáink és apostolaink is megvan: Íme, az Isten Báránya!

(A 2019. Ádvent 3. vasárnapján elhangzott igehirdetés rövidített változata)

DECEMBER

UJJONGJ, ÖRÜLJ, SION LEÁNYA, MERT JÖVÖK MÁR, ÉS VELED FOGOK LAKNI – ÍGY SZÓL AZ ÚR. (ZAK 2,14)

Két szerzetes a kolostori könyvtár egyik régi írásában olvasta, hogy valahol a világ végén létezik egy hely, ahol az ég és a föld összeér. Elhatározták, hogy útra kelnek és megkeresik ezt a helyet. Beutazták szinte az egész világot, átvészeltek számtalan veszedelmet, elviseltek minden kínzó nélkülözést és áldozatot, ami egy ilyen hosszú úttal jár. Nem kerülhették el azt az ezernyi csábító kísértést sem, ami az embert el akarja téríteni eredeti céljától. De ők mindig tovább tudtak haladni.

Tudták, hogy azon a helyen, ahová törekedtek, egy ajtóra fognak találni: elég, ha azon csak kopogtatnak, és máris az Istennel találják magukat szemtől szembe. Rá is találtak az ajtóra. A szívük a torkukban dobogott, de minden késlekedés nélkül kopogtattak az ajtón. Az lassan kitárult. A két szerzetes remegő lábakkal belépett, és… mindkettő a saját szobájában találta magát, otthon, a kolostorban. Mit meg nem tesz az ember azért, hogy Istent megtalálja. Legyen az keresztény, ateista, vagy bármilyen vallás követője. A kiegyensúlyozott örömöt, a szeretet teljességét keresi mindenki. Ezért vágyunk minél több pénzre, karrierre, sikerre, hatalomra, mert hiányzik valami az életünkből. Visszavágyunk a paradicsomi állapotba. Tudatosan vagy tudat alatt, de mindannyian keressük Isten országát… szüntelenül.

A két szerzetes ugyan hosszú utat járt be, de végül megtalálta Istent. Sok mindent hajlandóak vagyunk megtenni mi is azért, hogy felkutassuk Őt, hogy megtaláljuk a boldogságunkat. Pedig olyan messzire nem is kellene menni, hiszen Ő maga mondta, hogy velünk fog lakni. Velünk is lakott, itt volt közöttünk, majd meghalt, feltámadt, és megígérte, hogy velünk lesz minden napon a világ végezetéig. Mindenki az életéért küzd ezen a világon. Van, aki a földi életéért, van, aki az örök éltéért. Aki az örök életet keresi, az megtalálja az otthonában, a szobájában, a szívében lakozó Istent. **Endreffy Máté**

JANUÁR

JÉZUS KRISZTUS MONDJA: JÖJJETEK, ÉS MEGLÁTJÁTOK. (JN 1,39A)

Jézushoz első tanítványai csatlakoznak. Ezek a tanítványok eddig Keresztelő János tanítványai voltak. Jézus színrelépésével János prófétai szolgálata befejeződött. Keresztelő tanítványai is megértették, nekik már Jézust kell követniük. Itt az evangéliumban Jézus első mondatát az utána igyekvő két tanítvány felé intézi: „Mit kerestek?" Azt hiszem, ez a kérdés a mai tanítvány felé is aktuális kérdés lehet. Mire számítasz, aki hétről hétre belépsz a templomba? Miben reménykedsz, aki újra meg újra imádságra kulcsolod a kezedet? Miben bízol, aki gyermekedet megkeresztelteted, beíratod hittanra? Mit vársz ettől az újévtől, amibe Isten kegyelméből léphettünk?

Dsida Jenő Valami eltörött c. versében ezt írja: Senki se tudja, mit veszített, / de a sétatéren, a híd alatt, / az ágyban, a csókban, a zsebében / valamit mindenki kutat.

Valamit mindenki kutat. Mire számíthatunk Jézussal kapcsolatban? Ezt még a tanítványok sem tudták előre. Sőt ebben még Keresztelő János is elbizonytalanodott, amikor ezt a kérdést üzeni Jézusnak: „Te vagy-e az eljövendő, vagy mást várjunk?"

Valami nem olyan, mint amilyennek lennie kell. Valami nem olyan, mint amilyennek az Isten teremtette.

Jézus kérdésére: „Mit kerestek?" - ezt felelik a tanítványok: „Rabbi, … hol van a lakásod?" – mintha csak azt kérnék, mutasd meg, ki is vagy valójában! Mintha csak arra lennének kíváncsiak, hogy közösséget vállal-e velük a Mester? Jézus ezt válaszolja nekik: „Jöjjetek és meglátjátok!" Ez nem csupán egy szimpatikus gesztus a reá kíváncsi két fiatalember felé, ez egy életprogram nekik és nekünk is. „Jöjjetek és meglátjátok!" – azaz kövessetek engem, lépjetek rá arra az útra, amit én adok elétek, és meglátjátok ebben az új évben és egész életetekben. **Sikter János**

FEBRUÁR

HARAGUDHATTOK, DE NE VÉTKEZZETEK: A NAP NE MENJEN LE HARAGOTOKKAL. (EF 4,26)

A harag elemi erővel csap le. Senki sem várja, senki sem kéri. Egyszer csak megérkezik. Sok minden kiválthatja. Egy rosszul kimondott szó, egy félreérthetetlen gesztus, egy gonosz cselekedet. Haragszunk, mert nem erre számítottunk, és ez az érzés egyre erősebb lesz, pedig tudjuk, hogy a haragtól nem lesz jobb. Főleg akkor nem, ha dédelgetjük és etetjük. Sőt nyugodtan kimondhatjuk, hogy a harag megbetegít, és olyan tettekre ösztönöz, amit rendes körülmények között nem tennénk meg. Ez a kaini indulat. A harag, amely arra is kész, hogy a másikat megsemmisítse.

Talán emlékszünk Isten szavára: a bűn az ajtó előtt leselkedik, és rád vágyódik, de te uralkodjál rajta. Isten látja a szívünket, és arra hív, hogy ne haragudjunk. Önmagunktól erre képtelenek lennénk. Az indulatot tett követi. Ám Pál apostol azt mondja, hogy a keresztény ember nemet tud mondani a bosszúra, mert haragját Jézus kezébe helyezheti, aki példát mutatott abból, hogyan kell az ellenségünket szeretni. Jézus sokszor került olyan helyzetbe, hogy akár meg is haragudhatott volna, mégsem ez jellemezte, hanem a szeretet és a másik elfogadása.

Nem könnyű ezt megtenni, hiszen az igazságérzet dolgozik bennünk, de Isten segítségével nekünk is sikerülhet. Ha a harag idején is rá figyelünk, és tőle kérünk tanácsot és erőt, akkor világossá válik, hogy a tartós haraggal önmagunknak ártunk a legtöbbet. Pál arra buzdít, hogy a nap végén ne legyen elrendezetlen ügyünk. Béküljünk meg ellenfelünkkel, és ne adjunk teret a rossznak.

A bűn bennünket is megközelít. Isten segítségével azonban távol tarthatjuk magunktól a rosszat. S ha ez így lesz, nyugodtan alhatunk, mert a harag nem teszi tönkre éjszakáinkat. **Zsugyel Kornél**

„…ÉPÜLJETEK FEL LELKI HÁZZÁ…"

Mit jelent a keresztények egyetemes papsága?

„Ti azonban választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten tulajdonba vett népe, hogy hirdessétek nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket" – biztatja Péter apostol levelének címzettjeit egy ószövetségi utalással (1Pt 2,9; v. ö. 2Móz 19,6). Az egyházról beszél, így többek között erre az igére hivatkozva is beszélhetünk a megkereszteltek egyetemes papságáról.

Beszélhetünk, és beszélünk is róla: de vajon tudjuk-e pontosan, hogy mit jelent?

Az Ószövetségben a pap az a személy volt, aki közbenjáróként állt Izráel népe és az Úr között. A papság végezte az áldozati szertartásokat a templom oltáránál, rajtuk kívül más nem is léphetett be az épületbe.

Aki az Úrhoz akart fordulni, annak a pap közbenjáró szolgálatát kellett igénybe vennie. Krisztus halálakor azonban a templom legszentebb részének bejáratát fedő függöny kettéhasadt (Mt 27,51), jelezve, hogy Isten és ember kapcsolatában döntő fordulat következett be: nem a mózesi áldozat, hanem Krisztus áldozata vált annak alapjává, vagyis „új szövetség közbenjárója lett Krisztus, mert meghalt az első szövetség alatt elkövetett bűnök váltságáért, hogy az elhívottak elnyerjék az örökkévaló örökség ígéretét" (Zsid 9,15). Újszövetségi értelemben tehát egyedül Krisztus a pap, egyedül ő a közbenjáró Isten és ember között, hiszen az általa bemutatott áldozat egyszer és mindenkorra megszerezte a bűneink bocsánatát.

Éppen ezért Krisztus az „új Izráel", vagyis az anyaszentegyház számára nem papi, hanem apostoli szolgálatot rendelt, amikor mennybemenetele előtt az evangélium hirdetésére küldte tanítványait (Mt 28,18-20; Mk 16,15-16). Ez olyannyira páratlan és minden mástól megkülönböztetett szolgálat, hogy az egyház első szerkezeti változása is ehhez köthető: az apostolok diakónusokat választanak maguk mellé, hogy ők maguk az igehirdetés szolgálatát végezhessék (ApCsel 6,1-7).

Az egyháznak tehát nem ószövetségi értelemben értett közbenjáró papsága van, hanem az evangéliumot hirdető apostolai. Tekinthetjük ezt is egyfajta közbenjárásnak, csakhogy itt megfordul az irány: az egyházban szolgáló lelkész nem a nép nevében jár közben Istennél, hanem Isten igéjét hirdeti a népnek. Üdvösségre vezető hit ugyanis csak így, az evangélium hirdetése nyomán támad az ember szívében, nem pedig érzések, benyomások, hangulat, érzelmek, netán nagy lelki élmények vagy éppen az erkölcsi tisztaság révén.

Az apostoli szolgálat nem pusztán sajátos, de meg is előz minden mást az egyházban. Az Ágostai hitvallás szembefordul az akkoriban gombamód burjánzó szekták (rajongók) gyakorlatával, amikor leszögezi, hogy „nyilvánosan senki sem tartozik tanítani és a szentségeket kiszolgáltatni az egyházban, csak az, akit erre szabályszerűen elhívtak" (XIV. cikk).

Mi tehát az egyetemes papság? Annak a közösségnek a kifejezése, hogy valamennyien Krisztus újjászületett népéhez tartozunk: minden megkeresztelt hívő, nem csupán a papok és szerzetesek. Ez nem egyenlő azzal, hogy bárki prédikálhat, vagy hogy a világi tisztségviselők határozhatják meg az igehirdetés és az azzal összefüggő szolgálatok irányát. A lelkész nem a gyülekezet vagy a presbitérium alkalmazottja, nem valamely speciális szolgálati területet ellátó személy, hanem annak a minden mást megelőző szolgálatnak a végzője, amely nélkül nem létezik egyház. Az egyházban ugyanis nem egyforma jelentőségű minden szolgálati ág. Kiegészítik és segítik egymást, de vitathatatlan elsőbbsége az igehirdetői hivatalnak van! Az egyetemes papság tehát nem azt jelenti, hogy minden megkeresztelt lelkészi szolgálatot végez. Azt viszont igenis jelenti, hogy valamennyien közvetlenül fordulhatunk Istenhez imádságban. Azt is, hogy minden hívőnek módja és elhívása van arra, hogy példás élettel, másokhoz odaforduló szeretettel tanúságot tegyen az őt megszabadító Krisztus személyéről. (Tehát nemcsak a lelkészektől elvárható és számonkérhető a példamutató keresztény életvitel, hanem minden megkeresztelttől egyaránt!) Igét olvasni, abban elmélyedni szintén valamennyi keresztény ajándéka és felelőssége.

Hitvallási helyzetben kiállni az evangélium tisztasága mellett – erre a mi korunk bőven szolgáltat alkalmat, hiszen Európa éppen lecseréli a keresztény alapokat valamiféle ördögi értéktelenségre –: ez is minden hívőnek a kötelessége. Becsületes munkával biztosítani a megélhetésünket, tisztességgel felnevelni a gyermekeinket, hűséges odaadással élni az egyház közösségében – ez is egyfajta istentisztelet, a megkereszteltek királyi papságának istentisztelete. Ez ugyanolyan Istennek tetsző szolgálat, mint a lelkészi hivatás.

Az ige egyházat szül, az egyház pedig igét hirdet, hogy minden megkeresztelt jellé lehessen a világban. Ez a hívők egyetemes papsága: újra és újra meghallva az evangéliumot, általa megerősített hitünkkel tanúságot tenni Krisztusról azon a helyen, ahova ő állított.

Tubán József

Nagyvázsony a magyar Halle…

…lehetett volna, ha 1714-ben megvalósul a frissen idekerült evangélikus lelkész, Szeniczei Bárány György és Vázsonyi Márton nagyvázsonyi születésű, több lelkiségi könyvet magyarra fordító, ekkor már vadosfai lelkész nagyratörő álma. Ők ketten több magyar diákkal együtt eljutottak a hallei egyetemre. Ez a formabontó intézmény ekkor a pedagógia tudományának egyik atyja, August Hermann Francke lelkész, egyetemi tanár szellemiségét tükrözte.

Egy árvaházzal indult a történet, majd önálló városrésszé nőtte ki magát a „Francke Intézet”, magában foglalva iskolát, egyetemet, nyomdát, kórházat, és ezek teljes ellátórendszerét. Az intézmény csaknem önjáró volt, mivel pl. az idősebb diákok tanították a kisebbeket, a kórház pedig az egyetem orvosi fakultásának gyakorló intézménye is volt egyben.

Nem csoda, hogy a magyar hallgatók fejében megfordult a gondolat, jó volna hasonló hazánkban is. A magasan képzett Bárány György 1713-ig a győri iskola rektora volt. A Dunántúlon törekedtek arra, hogy a frekventált helyekre jól képzett lelkészek kerüljenek. A végvári jogokkal bíró – mint nyilvános szabad vallásgyakorlat – Nagyvázsony abban az időben ilyen helynek számított. Így került Bárány 1714-ben kinevezésre nagyvázsonyi lelkésznek – tudjuk meg Dr. Csepregi Zoltán: Magyar pietizmus 1700-1756 című könyvéből. Első dolga volt a vallási élet fellendítése, ezt követte nagy álmának megvalósítása, a hallei intézményhez hasonlót létrehozni Vázsonyban.

Ennek érdekében levelezésbe kezdett példaképével, Franckéval, aki nem akarta felelőtlenül biztatni tanítványát, számottevő anyagi támogatást sem tudott ígérni. De Bárány nem adta föl, Domokos Sámuel nagyvázsonyi birtokossal leveleket küldtek szét támogatókat keresve a megvalósításhoz. Ez nem volt egészen eredménytelen, ami igen nagy szó a Rákóczi-szabadságharcot követő nyomorúságos közállapotok idején. Habár árvaház, egyetem és kórház nem lett, de egy mai értelemben vett középiskola azért létrejött, amely akkor az országban a legmodernebb pedagógiai elképzelések nyomán lett kialakítva. Annak idején még 1711-ben Halléban Bárány magyarra fordítja és kiadja Francke művét, amely Comenius tevékenységét leszámítva a világ első pedagógiai szakkönyve: Francke H. A. Oktatása a gyermek neveléséről címmel, így lett ez a legkorábbi magyar nyelvű pedagógia. De miben jelentett újdonságot a kor hagyományos oktatásával szemben az, amit Francke és Bárány képviseltek? Korábban a gyerekre úgy tekintettek, mint kis felnőttre. Ekkorra azonban kezdenek rájönni, hogy nemcsak fizikai, hanem pszichikai és szellemi különbség is van felnőtt és gyerek közt. Tehát az oktatás egyben nevelés is. Ezen kívül, míg korábban a hagyományos európai iskola alapvető feladatának tekintette a latin anyanyelvi szintű megtanítását a tanulóknak, hiszen e nélkül esélyük sem lett volna az egyetem elvégzésére, addig a nemzeti nyelvek művelése nem tartozott az iskola feladatai közé. Ehhez képest a franckei iskola anyanyelven oktatott, és a korábban jellemzően magas szintű humán műveltség mellé, részben helyett, a reáliákra nagy hangsúlyt fektetett. De a testnevelés és a higiénés igények fejlesztését is küldetésének tartotta az újfajta iskola. Természetesen ez nem feltétlen aratott osztatlan sikert a szülők körében, akik azért adták iskolába gyerekeiket, hogy a latin nyelvet magas szinten elsajátítva lehetőség nyíljon számukra ügyvédi, orvosi, papi, tanítói pályára.

A nagyvázsonyi iskola a legelső, teljesen magyar tanítási nyelvű intézmény volt. Bél Mátyás, a híres polihisztor, az akkori Európa egyik legképzettebb fője, épp ezért ajánlja a győri iskola helyett ismerősének. Az iskola létszámáról, működéséről eddig nem került elő információ, viszont a fent említett ajánlás a legjobbat sejteti róla. Sajnos csak egy jó évtizedig állt fenn. Bárány ugyanis még fiatal korában elhatározta, hogy túl sokáig nem marad egy helyen, és mindig rosszabb körülmények között fog munkát vállalni az előzőnél. Ez az elhatározás egy fiatalkori élményére vezethető vissza, amikor arról hallott, hogy egy haldokló nem jutott lelkészhez a lelkészek kényelmessége miatt. Ekkor elhatározta, hogy ő nem lesz ilyen, és ehhez tartotta is magát. 1719-ben elment az akkor szinte puszta Tolna megyébe, hogy egyházmegyét szervezzen a török idők alatt néptelenné vált terület új benépesítőiből. Felesége és Zichy Imre gróf, akinek leányait Bárány tanította, hiába tiltakoztak. Hiába figyelték a házát a vázsonyiak, egy éjjel a Tolna megyei Gyönkön frissen letelepedett csótiak megszöktették. (Velük még akkor ismerkedett meg, amikor Pétervárad ra ment az evangélikus várparancsnoknak úrvacsorát adni, mivel közelebb nem találtak a számára evangélikus lelkészt!) Néhány hónap múlva családja is követte, köztük a Nagyvázsonyban született fia, János, a későbbi felpéci lelkész és dunántúli szuperintendens. Az iskola azonban tovább működött Bárány elképzelése szerint, a kiváló, szintén hallei diák, Wagner Bognár György keze alatt, aki 1726-ig volt Nagyvázsony evangélikus lelkésze. Az ő távozása után az intézményben már csak az átlagos egyházközségi iskolák szintjén folyt tovább az oktatás 1907-ig. Hát így nem lett Nagyvázsony egyetemi város… **Németh Szabolcs**

Bevezető a jövő évi Országos presbiteri és tisztségviselői találkozóhoz

(A bevezető metódusa: mindenki kezében van egy piros és egy zöld lap. Ha az elhangzott kérdéssel egyetért zöld, ha nem, piros lap emelkedik fel.

„Testvéreim, én nem gondolom magamról, hogy már elértem, de egyet teszek: „ami mögöttem van, azt elfelejtve, ami pedig előttem van, annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé, Isten mennyei elhívásának a Krisztus Jézusban adott jutalmáért. „ (Pál levele a Filippiekhez 3,13-14.)

Engedjék meg, hogy Pál szavait annyiban módosítsam, illetve kiegészítsem, hogy ami mögöttem van, azt nem feledve, hanem abból okulva. Tudom, sokunkban sokféle érzés kavarog az eltelt másfél évről. Elmaradt alkalmakról, el nem végzett tennivalókról, elmaradt találkozásokról, feltorlódott ünnepekről. Bizonyára sok időnek el kell telni, amíg egyrészt ténylegesen véget ér ez az egész világot megrázó járvány, másrészt reálisan tudjuk értékelni ennek következményeit. Most még frissek a sebek, az élmények, vagy a gyász. Több olyan tanulmány látott napvilágot, ahol a karantén adta ajándékok kerülnek a mérleg egyik serpenyőjébe, a másik oldalra pedig a veszteségek. Melyik oldalra billen? (1. kérdés) Tudunk-e olyan dolgokat sorolni, amik pozitív változást hoztak akár a saját, de még inkább egyházunk életében? Ugyanez a kérdés a negatívumok oldalán.

Sokakban, sokunkban hiányérzet van az elmaradt alkalmak, találkozások miatt. Talán ezek, amelyek a legjobban fájtak a bezártság idején. Amit lehet, szeretnénk bepótolni. Azonban be kell látnunk, hogy nem lehet mindent. Ami elmúlt, azt már nem lehet, és talán nem is kell újra elővenni. Aktualitását vesztette, más dolgok kerültek előtérbe, máshova került a hangsúly, stb. Persze vannak kötelezettségek. Az elmaradt lelkésziktatásokat pótolni kell, a felújítási hálaadásokat illő megtartani. De már az évfordulós eseményeket nem biztos, hogy be kell zsúfolni egyébként is túltelített naptárunkba.

Ahol a technikai lehetőség és a hozzáértő szakember megvolt, ott online közvetítések juttatták el az istentiszteletet az otthonokba. (2. kérdés.) Hol éltek ezzel a lehetőséggel? (3. kérdés) Kell-e, jó-e, ezt a gyakorlatot folytatni? Tudom, sok hely volt, ahol az ajánlás ellenére nem zárták be a templomokat, és egy úgynevezett hibrid (ez is egy új egyházi kifejezés: hibrid istentisztelet) megoldást választottak. A jelenlét is kellő elővigyázatossággal biztosított volt, és közvetítették is.

Azonban tagadhatatlan, bár az idei népmozgalmi számokat még nem ismerjük, hogy az istentiszteleti látogatottság ismét csökkent. (4. kérdés) Ez csak a COVID-nak köszönhető? Ha nem, akkor azt gondolom eljött az idő, hogy feltegyük a kérdést: „Mit cselekedjünk Atyámfiai, férfiak (és asszonyok)?” Maradjunk az eredeti tervnél, és csak az evangéliumra koncentrálva, makacsul ahhoz ragaszkodva, csak azt hirdessük? Illetve hirdesse, akinek az a dolga, és ezért kapja a fizetését? Tehát a lelkész? Vagy esetleg mi is bekapcsolódhatunk, és a munkánk, az egész életünk lehet egy istentisztelet?

Ahogy Luther mondja. Elég csak példásan, keresztyén emberhez méltóan, vagy inkább Krisztushoz tartozásunk méltóságában élnünk? Ahogy az elköteleződésünk fogadalmában ezt kimondtuk. Világiak és lelkészek. Magam azt gondolom, hogy aki így él, az már sokat tett Isten országának földi megjelenítéséért. De tudom, illetve tapasztalom, hogy akit Urunk megajándékoz a hitből táplálkozó talentummal, az kap hozzá elég erőt és bölcsességet, hogy azzal szolgálhasson egy gyülekezet közösségében. Persze nem magányos harcosként, hanem csapattagként, társként. Nem véletlen, hogy Jézus kezdettől fogva „csapatjátékos”. Tanítványit is kettesével küldi ki. Emellett szerintem nagyon fontos, hogy a tudásunk minél megalapozottabb és minél hatékonyabb eszköz legyen. Ehhez pedig elengedhetetlen a képzés. (5. kérdés) Kell-e egyházunkban a presbiteri szolgálatot valamilyen képzéshez kötni?

Itt kanyarodnék rá a tervezett jövő évi országos találkozóra. Mindjárt az első kérdés lehetne, hogy szükségesnek tartják-e a testvérek? De ezzel most nem terhelem a jelenlévőket, mert a kérdés már eldőlt. Találkozó lesz. A kérdés a célja és a tartalma. Persze nem a szervezők fejében, mint ahogy ez délelőtt elhangzott. Szeretnénk azonban minél inkább a jelentkezők által fontosnak tartott kérdéseket előtérbe helyezni. Valamint azt elérni, hogy azok vegyenek részt ezen a találkozón, konferencián, továbbképzésen, akik valamilyen felelősséget éreznek egyházunkért, az abban folyó különböző szolgálatokért. Részben ezt szolgálja ez a hétvége is. Az esperesi tanáccsal, az egyházmegyei felügyelőkkel, LMK-kal tervezett találkozókhoz is ezt a célt tűztük ki. (6. kérdés) Csak egy példa: Fontosnak tartják-e a testvérek, hogy az egyház hivatalos választ adjon aktuális társadalmi kérdésekre? Állásfoglalást tegyen közzé? Mik legyenek azok a témák? Vagy inkább módszertani kérdésekben várunk segítséget egyházunk vezetésétől, és adminisztrációjától? (7. kérdés) Ki került már valamilyen kapcsolatba az Országos Iroda Gyülekezeti és Missziói osztályával, a GYÜMI-vel? Mit kapott tőlük? Mit vár el tőlük? Ismerik-e munkájukat, kiadványaikat?

Jövő évi találkozónk a fentiek mellett a népszámlálás előtti utolsó fontos állomás. Jó alkalomnak tartjuk, hogy romló népmozgalmi adataink tükrében szembesítsük magunkat és gyülekezeteinket létszámunkkal, helyzetünkkel. Igaz-e ránk egy több évvel ezelőtti szociológiai felmérés súlyos megállapítása: „Nekünk így is jó.” Vagy megrajzoljunk egy jövőképet, egy elérni kívánt célt. (8. kérdés) Van-e gyülekezetünknek írott éves munkaterve, jövőstratégiája?

Tervezett találkozónk, mint oly sok minden másnak is, a jó kommunikáció az egyik alapja. A GYÜMI mellet egyházunk Luther kiadója is ezt a célt szolgálja. Pontosabban a Luther kiadó égisze alatt megjelenő írott és elektronikus kiadványok mellett a médiakommunikáció is hozzájuk tartozik. Azonban ez a szolgálat, vagy munkaág is a mi segítségünk nélkül nem lehet hatékony. *(Folytatás a 8. oldalon)*

A téma elé

• Ki vezeti az evangélikus gyülekezetet?

Ha valaki gyenge szálakon kötődik egy evangélikus gyülekezethez, a fenti kérdésre bizonyosan rávágja, hogy a gyülekezet lelkésze. Nem kell ezen csodálkozni, hiszen a lelkész valóban a frontvonalon harcol.

Ő áll az oltár előtt, ő megy fel a szószékre, övele lehet megbeszélni a részleteket, ha egyházi szolgálatot kér az ember. A helyes válaszoló azonban a lelkész személye mellett a felügyelőt is megemlíti, méghozzá azonos súllyal. A gyülekezet lelkésze és felügyelője közös felelősséget hordoznak a rájuk bízott gyülekezetért.

Az egészséges működéshez elengedhetetlen, hogy mindkét vezető egyenlő súllyal vegyen részt a gyülekezet irányításában, tudva azt, hogy nem egymás ellenfelei, hanem partnerei a vezetésben, és akkor töltheti be küldetését a gyülekezet, ha ezt szem előtt tartják. Írásomban arra teszek kísérletet, hogy egy lelkész szemszögéből fogalmazzam meg a felügyelői tisztség helyét a gyülekezetben. Mivel saját élményanyagból dolgozom, a leírt gondolatok természetesen nem bírnak kötelező érvénnyel. Azok nyugodtan cáfolhatók, vitathatók.

Ha azonban a leírtak nyomán egyvalaki is elgondolkodik a felügyelői szolgálat mibenlétéről, gondolataimat nem hiába vetettem papírra.

• Mi jellemzi az evangélikus felügyelőt?

A gyülekezet aktív tagja. A felügyelő személye az adott gyülekezetből kerül ki. Választásakor a gyülekezet kifejezi bizalmát egy olyan ember felé, aki meghatározó tagja a közösségnek. Vele nem zsákbamacskát vesz a gyülekezet. Ismerik személyiségét, erényeit és hibáit, és mindezzel az ismerettel választják meg vezetőnek. Ez a választás kitüntetés és egyben kihívás. Felügyelőként, vezetőként még inkább megmutatkozik, hogy Isten segítsége nélkül nem lehet előre lépni. Így a felügyelő rendszeresen keresi a lelki feltöltődés alkalmait. Nem csoda, hogy sok templomban a felügyelőnek külön kijelölt helye van az első sorban, hiszen jelenlétével -de távollétével is- üzen a gyülekezetnek: bár én vagyok a felügyelő, magam is Isten igéjéből élek, Krisztus megváltására nekem is szükségem van.

• Elkötelezett a gyülekezet élete iránt

A felügyelő számára elsődleges a gyülekezet előmenetele. Akár anyagi, akár lelki dolgokról van szó, mindent meg kell tennie, hogy a szolgálat zavartalan legyen. Ehhez arra van szükség, hogy szívből és lelkesen munkálkodjon a gyülekezetért. Keresse azokat az utakat, melyek előrevihetik a közösséget. Ne legyen titok, hogy ő a gyülekezet vezetője, és ennek megfelelően legyen jelen a hétköznapokban is. Ha kell, védje meg a közösséget a nemtelen támadásoktól, és legyen büszke arra, hogy ő is az evangélikus gyülekezet tagja.

• Foglalkozik a gyülekezettel

A felügyelői tisztség azzal is együtt jár, hogy minden tekintetben ismernie kell a gyülekezetet. Tudnia kell, hogy milyen alkalmak vannak, és azon mi történik. A felügyelő, bár tartalmilag nem felelős az alkalmakért, mégis látnia kell, hogy mi zajlik egy-egy gyülekezeti csoportban vagy rendezvényen. Ez persze nem jár folyamatos megfigyeléssel, furcsa is lenne, ha a felügyelő minden nőegyleti vagy ifjúsági órán a háttérben jegyzetelne. Ám az alkalomszerű, akár előre bejelentett látogatás azt üzeni a gyülekezet tagjainak, hogy a felügyelő valóban törődik a gyülekezet mindennapjaival.

• Együttműködik a lelkésszel!

A sikeres gyülekezetépítés feltétele, hogy a lelkész és a felügyelő egymást tisztelve, meghallgatva és segítve végezze munkáját. Fontos, hogy ehhez egymás támogatására van szükség, így elengedhetetlen a gyakori tapasztalatcsere és beszélgetés. A jó felügyelő ennek is igyekszik teret adni. Helyes és kívánatos gyakorlat, hogy a gyülekezet vezetői imádkozzanak egymásért, hiszen sikeres vezetés Isten támogatása nélkül nem lehetséges. „Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők".

Rövid írásom végén azt kívánom, hogy minél több elkötelezett egyházi vezető - lelkészek és felügyelők - munkálkodjon Egyházunkban, hogy ha megkérdezik, ki vezeti a gyülekezetünket, minél többen azt mondhassák: a lelkész és a felügyelő közösen, Isten nagyobb dicsőségére. **Zsugyel Kornél**

Bevezető a jövő évi Országos presbiteri és tisztségviselői találkozóhoz

(Folytatás a 7. oldalról)

Mely gyülekezetek iratterjesztésében található meg az Evangélikus Élet és más országos vagy kerületi kiadvány egynél több példányban? Valamilyen evangélikus folyóirat jár-e rendszeresen a testvéreknek?

Az alábbiakban állításokat hangzanak el. Kérem, jelezzétek, hogy egyetértetek vele, vagy nem. (piros, zöld lap)

- Egyházunknak létszámához képest nagyobb a társadalmi elfogadottsága, mint a legtöbb felekezeté.
- Egyházunk társadalmi szerepvállalása létszámarányát tekintve a legnagyobb.
- Hitoktatásunkban nálunk van a legtöbb felekezeten kívüli, vagy más felekezetű.
- Iskoláinkban és diakóniai intézményeinkben mindent megteszünk evangélikus identitásunk erősítésére.

(9. kérdés) Kinek van valamilyen oktatási, vagy diakóniai intézménnyel közvetlen kapcsolata?

Intézményeink lelkészeit, és az ott dolgozókat is szeretnénk ezzel a tervezett találkozóval megszólítani. Azt tapasztaljuk, hogy nem csak törvényeinknek megfelelő intézményvezetőt nehéz találnunk sok esetben, de az intézményben folyó lelki munka nem mindenhol találkozik az intézmény mellett működő gyülekezet céljaival. És így nem elég hatékony.

Mészáros Tamás
egyházkerületi felügyelő

Felelős: Adámi Mária • maria.adami@lutheran.hu

A felügyelés, a bizalom és a személyiség

Magyarországon bevett gyakorlat, hogy a felügyelő az igazgató lelkésszel együtt alkotja a gyülekezet elnökségét. De hogy van ez a bajor testvéregyházban? Olykor jó rálátni arra is, hogy máshol mi a gyakorlat, hiszen ezáltal saját szemléletünk is élesedik, szélesedik.

Ami Bajorországban talán leginkább a magyar felügyelőnek megfeleltethető elnevezés, az a „Vertrauensperson des Kirchenvorstands". Azaz a presbitérium bizalmi személye. Ha a szó szerinti fordítást vesszük, már eltérő értelmezésbe ütközhetünk.

Míg a magyar gyakorlatban a legmagasabb rangú nem-lelkészi gyülekezeti tag „felügyel", addig ennek bajor megfelelője valami bizalmasat tesz, valami olyat végez, ami a bizalomról szól. Legalábbis hangzás után így gondolkodhat az ember. A magyar felügyelő kifejezés keményebb, szigorúbb hangzású, míg a német Vertrauensperson kicsit lágyabb, barátságosabb.

Elgondolkodhatunk azon, vajon mit és mire felügyel a felügyelő. Vagy tréfásan abba az irányba is gondolkodhatunk, hogy vajon olyan ijesztőek a bajor lelkészek, hogy külön bizalmi személyre van szükség, akihez helyettük fordulni lehet?

Vajon nem elég barátságosak vagy megbízhatóak, hogy külön kell egy olyan embert mellékük helyezni, aki bizalmat gerjeszt, aki bizalmas kérdésekben megszólítható?

De a tréfát félretéve elmondható, hogy bár az elnevezések első hangzásra különböznek, a bajor „Vertrauensperson" és a magyar felügyelő munkája, feladatköre hasonlít. Az igazgató lelkésszel együtt képviselik és vezetik a gyülekezetet, általában ők ketten készítik elő a presbitériumi ülések napirendjét.

De természetesen Bajorországban és Magyarországon egyaránt személyiség kérdése az, hogy ki milyen temperamentummal és elszántsággal látja el a feladatát, és kihez fordul szívesen egy gyülekezeti tag egy nehezebb, akár bizalmi légkört igénylő kérdésben.

Ami eltér, hogy a bajor Vertrauenspersont nem a gyülekezeti tagok választják, hanem a presbitérium saját tagjai köréből választja egy új ciklus elején, első gyűlései egyikén. Három hónapon belül kell, hogy megtörténjék a Vertrauensperson megválasztása. Tehát a törvény kellő időt ad arra, hogy jól át lehessen gondolni és körbe lehessen járni ezt a kérdést.

Ez talán abban az összefüggésben még jobban érthetővé válik, hogy az új ciklus elején a presbitérium további jelölteket választ a körébe, olyanokat, akik a szavazatok alapján nem kerültek egyből a presbitériumba.

Ez azért jó, mert lehet, hogy van olyan gyülekezeti tag, aki egy fontos – de talán nem olyan látványos – munkaágat képvisel, aminek nincsen még képviselete és „hangja" a presbitériumban.

Így nem csak a Vertrauensperson kérdése, hanem a presbitériumot illető számos kérdés csak a választások utáni hónapokban kerül napirendre.

Továbbá a Vertrauensperson egyedül is kérelmezheti a presbitérium azonnali összehívását, amennyiben ezt indokoltnak érzi. Itt másnak a hozzájárulása nem szükséges.

A Vertrauensperson ezen túl hivatalból tagja a választó bizottságnak (Wahlausschuss). Ebből a feladatkörből kifolyólag egy újabb presbiteri választás előtt javaslatokat nyújthat be egy alkalmas presbiterjelölt személyére az új ciklusban.

A Vertrauensperson sok esetben szorosabb kapcsolatban áll a gyülekezeti tagokkal. Tehát felmerül a kérdés, akkor miért nem a gyülekezeti tagok választják?

Itt megindulhatna egy előny-hátrány ötletelés, amit Bajorországban is, de Magyarországon is el lehet játszani. Vagyis mi lenne annak az előnye, ha a felügyelőt a presbitérium, nem pedig a gyülekezeti tagok választanák?

Vajon hajlamosak a gyülekezeti tagok olykor nem azt választani, aki talán nem a legalkalmasabb, hanem akit ismernek? De fordítva is igaz lehet, hogy egy szűkebb kör olykor olyat választ, akivel vélhetően könnyebb lesz együttműködni, és nem azt, akit a gyülekezeti tagok megbízhatónak tekintenek?

Mint korábban írtam, annyi minden múlik a személyiségen. Minden gyülekezet más, minden felügyelő más, minden igazgató lelkész más. Nehéz általánosságban gondolkodni minderről.

Ami még különbség, hogy Bajorországban 2007 óta már nem feltétlenül az igazgató lelkész egyben a presbitérium elnöke is. A legtöbb gyülekezetben ez a szokás folytatódik 2007 óta is, de egyes helyeken kialakult a gyakorlat, hogy nem a lelkész a presbitérium elnöke.

De akkor újra találgatni lehet, hogy a presbitérium elnöke vagy a Vertrauensperson felel meg inkább a magyar felügyelőnek.

Ideális esetben – függetlenül a titulustól – az a jó, ha mindenki arra törekszik, hogy beleadja a közösbe mindazt, amitől gyümölcsöző a gyülekezet közössége, amivel mindenki a maga tehetsége szerint segítheti a másikat.

Ha mindenki arra törekszik, hogy közös erővel és a Szentlélek segítségével az adott közösségben Isten országát építse.

A dolgokhoz való egészséges hozzáállásban úgyis kevésbé a törvényileg leírt feladatkör és a megválasztás pontos eljárása számít, hanem inkább az akarat.

A közös cél egy olyan egyházi légkör létrehozása, ami vonzó, és ahova jó tartozni, és amelyben sok különböző személyiségtípusnak van helye. Bajorországban is. Magyarországon is.

És a minket összekötő testvérkapcsolatban is, és világszerte az egyházban.

Holger Manke

A FELÜGYELŐ

Kendeh Gusztáv lelkészgyermekként bár inkább a zenei pályát választotta és zenetanár lett, de ezer szállal kötődik az egyházhoz, hisz mindig szívén viselte annak sorsát. Így épült be a keszthelyi gyülekezetbe is és lett annak felügyelője. **„Ifj. Hafenscher Károly lelkész itteni szolgálati ideje alatt alakult szorosabbra kapcsolatom a gyülekezettel. Ekkor lettem presbiter. Véghelyi Antal lelkész úr lemondásával igen nehéz helyzetbe került gyülekezetünk, mivel nem sokkal korábban meghalt Ritter felügyelő úr. Se papja, se felügyelője nem volt akkor a gyülekezetünknek. A megüresedett lelkészi állás betöltését többen is szerveztük, segítettük, szorgalmaztuk. Szeker Éva lelkésznő beiktatásakor új presbitériumot is választott a gyülekezet, és akkor választottak meg felügyelővé. Ennek most már több mint húsz éve”** - vall a kezdetekről. Felügyelőségének sikere alázatában és abban a szemléletében áll, hogy a gyülekezet életét, sorsát, érdekeit mindig az egész egyház szemszögéből is nézte. A „civil” életben zeneiskola igazgató volt 22 évig, ezért jól ismeri a vezetéssel járó problémákat, nehézségeket és kísértéseket, így mindig odafigyelő, segítő társa tudott lenni a gyülekezet lelkészeinek. Felügyelőként nemcsak a lelkész munkájának segítését tekintette céljának, hanem foglalkozásából is adódva, a gyülekezet zenei képzését, nevelését is feladatának tekintette. Így lettek rendszeresek az orgona- és kóruskoncertek. 27 év felügyelői szolgálat után adta tovább a stafétabotot, de nem pihenhetett sokáig, a gyülekezetnek pénztárosra volt szüksége, s ő elvállalta a feladatot. Így továbbra is szoros kapcsolatban a gyülekezet vezetésével szolgálja a közösséget. A gyülekezetben vállalt szolgálat mellett az országos egyházban is aktívan működik. Több ciklus óta zsinati tag, és az egyház zenei bizottságának elnöke. Mindezt a sokrétű munkát hogyan is lehet betölteni? Láthatóan Istenben bízó alázattal. A zene Isten csodás ajándéka, összekapcsol vele, és így hatással van az élet minden területére: ezt példázza Kendeh Gusztáv élete is, aki ebből a szoros kapcsolatból tud erőt meríteni a hétköznapok terheihez is, így tud helytállni annyiféle feladat közt is.Szinte ars poeticája is lehetnének Luther mondatai a zenéről „Amikor a természetes musica a művészet által kidomborodik és csiszolttá válik, akkor látjuk és tapasztaljuk csak igazán nagy csodálkozással részben (mert teljesen fel nem fogható és meg nem érthető) Istennek nagy és tökéletes bölcsességét az Ő csodálatos művében, a musicában, amelyből főként az a különös és bámulatos, hogy valaki egyszerű dallamot vagy tenort énekel (amint a musicusok nevezik), a dallam mellett pedig három, négy vagy öt más szólam is énekel, és ezek a szólamok ujjongva játszanak és ugrándoznak ez egyszerű dallam vagy tenor körül, és sokféle móddal és hangzással csodálatosan ékesítik és díszítik a dallamot, és mintegy égi kartáncot lejtenek. Ennek okáért azoknak, akik az ilyesmihez értenek valamelyest, s általa megilletődnek, hevesen csodálkozniuk kell, és azt kell gondolniuk, hogy nincs a világon bámulatosabb, mint az ilyen sok hanggal díszített ének”.

Honthegyi Zsolt

Hatos István
lébényi felügyelő emlékezete

Lébényben született, családjának eredete az 1600-as évekig vezethető vissza, ősei várvédő katonák, kisnemesek voltak, de lelkész is volt köztük. Dédapja gondnoksága idején épült a parókia. Az evangélikus vallást szüleitől örökölte, de maga is mindig előbbre akart jutni a hitben. Építésztechnikusi végzettséget szerzett, építési előadó, majd a helyi Vízmű vezetője lett. Gyakran és örömmel hallgatta az igét a templomban. Családját is ebben a szellemben vezette. Édesapja nyomdokaiba lépve presbiter lett, majd felügyelőnek választották. Gondolkodását, életmódját és döntéseit a ma már ritkán megtapasztalható egyháziasság jellemezte. Ez azt jelenti, hogy minden ügyben, eseményben, ami bármilyen módon érintette a gyülekezetet, azt annak a szemszögéből nézte, és a maga életét is így folytatta. A gyülekezetet szinte második családjának tekintette, mindig annak a javát kereste. Igazi közéleti ember, többek között önkormányzati képviselő volt; olyan, aki a közérdeket a sajátja elé tudta helyezni. Nevéhez fűződik templomrenoválás, parókiaépítés, ravatalozóépítés, számos felújítás, sok esemény megszervezése, hazai és külföldi kapcsolatok ápolása, pályázatlebonyolítás, szinte minden, ami előfordult felügyelőségének 25 éve alatt.

Örömmel vett részt a gyülekezeti munkatársképző tanfolyamon, különösen az egyháztörténeti és bibliaismereti előadások érdekelték. Szívesen beleásta magát ezekbe a témákba, amelyek új, addig nem ismert megvilágításba helyezték számára a Biblia és az egyháztörténet egyes fejezeteit. Nagyon megbecsülte és őrizte a hagyományokat. Három fiát is ezeknek a megtartására nevelte.

Az egyházáért érzett felelősséget úgy is kifejezésre juttatta, hogy legidősebb fiát is bátorította abban, hogy kántori szolgálatot végezzen és később presbiteri tisztséget vállaljon. Nyugdíjas évei eljövetelével még több időt tudott szentelni a gyülekezetre, ebben felesége is segítette. Sok boldogságot jelentettek neki unokái, akiknek vallásos nevelését szem előtt tartotta. Felügyelői tisztségét 2018-ig töltötte be, de a presbiteri szolgálatot továbbra is vállalta. Sajnos hirtelen súlyos betegség jelentkezett nála, ami hamarosan elhatalmasodott rajta. 2020-ban hunyt el 70 éves korában. Hiányát mindannyian érezzük. Emléke legyen áldott!

Koháry Ferenc

IN MEMORIAM KOVÁCS JENŐ...

„BOLDOGOK, AKIK BÉKÉT TEREMTENEK, MERT ŐK ISTEN FIAINAK NEVEZTETNEK” MT 5,9

Nehezen tudunk feleszmélni a megrázó hír után, hogy Kovács Jenő testvérünk nincs itt velünk többé. Pihenni ment, talán kicsit gyógyulni is Zalakarosra, búcsúszavai a következő találkozásig szóltak... Sajnos az utolsó szavak voltak ezek, amit szeretteinek mondhatott. Pihenni ment, s elpihent...

A megrázó hír maradt utána, s hatalmas űr, amit a kis mérgesi közösségben nem fogunk tudni betölteni... Szerette ezt a falut. A kicsi Mérgest... Innét indult a keresztségben, itt tett vallást konfirmandusként, később gyermekeit is ide kísérte istentiszteletre. Munkája, a mezőgazdaság, a termőföld illata, az aratás pora, a környék szeretete és ismerete mind-mind ide kötötte.

Kovács Jenő három évtizeden át volt gyülekezetünk felügyelője, s közben tisztséget is vállalt egyházmegyénk presbitériumában. Ragaszkodott egyházához. Otthon érezte magát benne... Sokat is tett érte... Igazán jó szívvel. Hálás ember volt, pedig nem kényeztette az élet. Sokszor állt családtagok koporsója mellett, a legkedvesebbeket is elveszítette, mégsem lázadt a Teremtő ellen, hanem bölcs derűvel élte mindennapjait. Békeszerető ember volt. Nyugalom áradt belőle. Mindig jó hangulat volt a társaságában; a mérgesi templom előtt hosszú ideig elbeszélgettünk még istentisztelet után. Jószívű volt, mindig a lelkész javát kereste, az elődömét, s az enyémet is. Mindig megköszönte, ha tettem valamit a gyülekezetért, örült, hogy közösségünk épületei jó állapotban vannak. Gondos gazda módjára bánt velük maga is. Nagyra értékelte a lelki eredményeket is, tudta, mennyi munka áll mögöttük.

A templomra otthonaként tekintett, ősi hajlékra, mely generációk óta családja lelki hajléka is volt. Örökölte ezt a ragaszkodást, s családtagjait is mindig erre buzdította. Lesz utána egy üres hely a templomban... Nagy gyülekezet kísérte el az utolsó földi úton szeptember 11-én Rábaszentmihályon. Legyen emléke áldott!

Farkas Ervin

BeVetés-en a füredi ifi

Mindannyian, akik személyes Megváltónknak valljuk Jézus Krisztust, tudjuk, hogy az Úrnak tett szolgálat nem vallásos szokás. Mert ki kell lépnünk a komfortzónánkból a gyülekezeti életben és a világban is, ami nem mindig kényelmes. Nem csak távolról szemléljük az Ő ”múltbéli” csodáit, értetlenül és kérkedően felkiáltva: „Én nem vagyok Jézus, ezt én nem tudom megtenni!”, „Nekem erre se időm, se pénzem!”, „Most nem érek rá!”, hanem valósággal megélhetjük Jézus Krisztus jelenlétét a mindennapjainkban!

Bármilyen szolgálat legyen is az, nem lehet betölteni, ha nem Jézus Krisztus van az életünkben első helyen, hiszen az Ő életújító és átformáló ereje nélkül oly könnyű elbukni és célt téveszteni! „Vessétek le a régi élet szerint való óembert, aki csalárd és gonosz kívánságok miatt megromlott; újuljatok meg lelketekben és elmétekben, öltsétek fel az új embert, aki Isten tetszése szerint valóságos igazságban és szentségben teremtetett.” (Ef 4,22-24)

Az első és legfontosabb szolgálati terület, ahol a hétköznapokat és talán a legtöbb időt is töltjük, a családunk és – élethelyzettől függően – iskolánk vagy munkahelyünk! Ezeken a területeken – Jézus Krisztus Szentlelke által – az életünkkel, személyes példánkkal tehetünk bizonyságot, hisz eltöltött óráink nagy részét látják az emberek, így látják azt is, kik vagyunk valójában! Amikor biblikusan élünk, cselekszünk vagy szólunk, az Úr áldása van rajtunk, és megdöbbenve vehetjük észre, hogy a minket is megragadó és betöltő Lélek miként formálja a körülöttünk lévőket.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyülekezetünkön belül is feladatokat vállaljunk, ahogyan erre Pál apostol is bátorított bennünket, amikor ezt mondta: „A buzgóságban ne lankadjatok, lélekben buzgók legyetek, az Úrnak szolgáljatok” (Róm 12,11). Ifjúsági csoportunk fő szolgálati területe a gyermekek közötti misszió. Szeretnénk, ha már a fiatalabbak is megismernék a szent Istent, akivel bűnösként nem lehet igazi kapcsolatuk, és egyben a szerető Istent, aki Krisztusban megoldást adott a bűnös ember számára, amikor elküldte Fiát, aki meghalt helyettünk és értünk a kereszten. Tudatni szeretnénk velük, hogy minden azon áll vagy bukik, hogy Krisztussal vagy Nélküle élnek. Hisszük, hogy az evangéliumot nem csupán a felnőttek, hanem a gyermekek is képesek megérteni. Ezért szükséges, hogy vasárnap a gyermekek nyelvén is szóljon a templomban az ige. Erre szolgálnak a gyermek-istentiszteletek, melyeket hívő gyülekezeti tagok tartanak. Hálásak vagyunk Istennek, hogy a mi gyülekezetünkben lehet ifjúság. Azonban egyre kevesebb új fiatal vágyik Jézus közelségébe. Az Úr indíttatásával kezdődött el a havi ‘kisifi’, ahol a gyermekek közösségben lehetnek az igével, a hívő testvérekkel és a saját korosztályukkal.

Az Úr kegyelméből az elmúlt években már nyaranta tarthattunk hittantábort. Itt az egész ifjúság szolgál – a lelkész és a hitoktató mellett. Nagyon hálásak lehetünk, mert mindenki Istentől kapott tehetsége szerint vállalhat részt a feladatokból, legyen szó zenélésről, tanításról, játékról, takarításról… Isten minden tagról gondoskodik. Ez egy különleges alkalom, mert ilyenkor kisebbek és nagyobbak, régiek és újak mind egy nagy közösséget alkotunk. Mindezek mellett az evangélium megismerésére más formában is van lehetőség. Ilyenek a személyes bizonyságtételek, áhítatok, a közös éneklés vagy a bábjáték.

A bábozás által gyülekezeten kívüli gyermekeknek és családjaiknak hintjük az ige magvait. Innen jött az ötlet a bábcsoportunk „BeVetés” nevéhez is, illetve mottóként az alábbi igéhez: „A ti mennyei Atyátok sem akarja, hogy elvesszen egy is e kicsinyek közül” (Mt 18,14).

Mi mint Krisztus szolgái bevetésen vagyunk, és a bábozás, a tanítás pedig az evangélium, amit Krisztus a hallgatók szívébe vet. Ugyanakkor ez nem egyszerű szolgálat, hiszen sok iskolában a bábozást szívesen fogadják, az igei tanítást viszont nem.

Azonban nem alkudhatunk meg az ige kárára. Nem szórakoztatunk, amikor az evangélium ügyében vagyunk bevetésen, és Krisztusról teszünk bizonyságot. Ezért hálásak vagyunk azokért, akik imában hordoznak bennünket a háttérből, és mi is hasonlóképpen imával indulunk mindenfelé – mindenféle szolgálatunkra. Hisszük, hogy erre minden hívő elhívást kapott. Így támogathatunk másokat – egymás terhét hordozva.

Ahogyan az imádság is a háttérben zajlik, ugyanúgy a templom takarítása, karbantartása is csendes, de fontos feladat. Isten a rend Istene, és ez a látható gyülekezeten is meg kell, hogy látszódjék. Éppen ezért nagy hála, amikor valakit arra indít az Úr, hogy ezt a látszólag jelentéktelen szolgálatot végezze.

Megtapasztaltuk, hogy nem az a fontos, hogy mit és menynyit vállalunk, hanem hogy mindez Krisztus akaratából és az Ő tetszésére történjék, engedelmes szívvel.

„Ne látszatra szolgáljatok, mintha embereknek akarnátok tetszeni, hanem Krisztus szolgáiként cselekedjétek Isten akaratát: lélekből.” (Ef 6,6)

Szikszai Réka
Fülöp Réka és Fülöp Luca
Riczinger Ádám ifivezető

A magvetés

A következő sorokban Pécsingerné Németh Enikő a Győr-Mosoni Evangélikus Egyházmegye másodfelügyelője mutatja be életét és szolgálatait.

Egy olyan evangélikus családba születtem, ahol nemcsak a kenyér volt mindennapi, hanem az imádság is. Szüleim nagyon büszkék voltak evangélikus mivoltukra, hiszen mind a négy nagyszülőm evangélikus volt. Nagyapám gondnok volt a templomépítés idején. Édesapám Németh Zoltán 1950-től az akkori lelkész, Laborczi Zoltán pénztárosa és aktív segítője volt. Korai halála után édesanyám, majd az öcsém lett a pénztáros a ménfői gyülekezetben haláláig, 2010-ig.

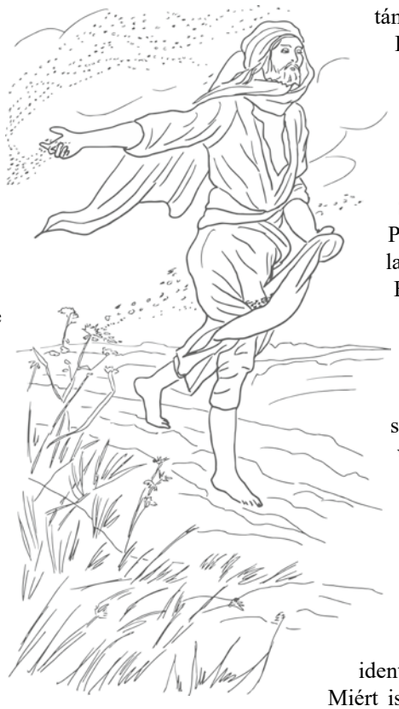

A családban természetes volt az evangélikus gyülekezet segítése, a heti istentiszteleten és a közösségi alkalmakon való részvétel. Ma is őrzök olyan képet, amit gyermek-istentiszteleten kaptunk Zoli bácsitól. Mivel tanultam zongorázni, az ő hatására vettem részt a '70-es évek elején több éven keresztül Fóton a kántorképző kéthetes tanfolyamain.

Itt Kiss János bácsi személyisége mindenkit magával ragadott. Nemcsak zenei képzést kaptunk, hanem nagy hangsúlyt fektetett az imádságra, éneklésre, amivel hitünket erősítette. Az itt szerzett barátságok ma is élnek. Ezen időszakban Kovács Géza lelkész úr szolgálata alatt részt vettem a nádorvárosi énekkarban is.

1977-ben férjhez menten Pécsinger János agrármérnökhöz, aki szintén evangélikus. Édesapja vasegerszegi, a soproni Líceumban végzett, és a ménfői evangélikus gyülekezet kántortanítója volt az államosításig. A lányom családkutatása kiderítette, hogy a Pécsinger család férfi tagjai az 1700-as évekig visszamenőleg mind evangélikusok voltak.

Lupták Gyula lelkész úr idején, 1988-tól lettem gyülekezeti presbiter és később a gyülekezet megyei küldötte. 1992-től új lelkész érkezett a gyülekezetbe: Hanvay László. Az ő köszöntésére létrejött alkalmi énekkarból indult el a Soli Deo Glória Ének- és Zenekar, amely 2008-ig szolgált.

Három gyermekem és én is aktívan vettünk részt a közösség munkájában. Jótékonysági koncertjeinkkel segítettük a rászorulókat. Velem együtt több pedagógus és segítő is támogatta, hogy a gyülekezet fiataljai hitükben erősödjenek, és egymást segítő közösségben éljenek. Jankovits Béla esperes jelölt az egyházmegye gyűjteményi felelősének, amelyet elfogadtam, és a mai napig nyomon követem a gyülekezetek anyagának változásait. Közben 2004-ben felépült a gyülekezeti házunk, amelynek munkájában – megvalósítva az ősök álmát – időt nem nézve alázattal tettük az egész családdal a dolgunkat. Küzdelmes időszak volt, de az evangélikus gyülekezet jövője érdekében nem tétlenkedhettünk. A 2001-ben beadott országos pályázat egy részét –amely támogatta az építkezést – én készítettem.

Fontosnak tartottuk, hogy az evangélikus gyülekezet közösségi életének legyen egy olyan színtere is, ahol jól érzi magát felnőtt és fiatal egyaránt.

Ménfőcsanak 2006-ban önállóvá vált, a gyülekezet első lelkésze Percze Sándor lett. Őt 2021 szeptemberétől Pongrácz Máté követte a lelkészi szolgálatban.

Elsőrendű feladat az ifjúság bevonása a gyülekezeti életbe, hiszen ők a jövő felnőtt tagjai. A vasárnapi gyerekfoglalkozások, közösségi programok, kirándulások, nyári táborok segítik ezt, amelyben gyermekeimmel vállalok feladatot. Számomra különösen fontos ez a szolgálat, hiszen nyolc evangélikus unokám is ennek a közösségnek a tagja.

Mint a Győr-Mosoni Evangélikus Egyházmegye másodfelügyelője legfontosabb feladatomnak az ifjúsági munkakapcsolatok és az evangélikus identitás erősítését tartom.

Miért is indultam bemutatkozásomban a gyerekkornál? Saját példámmal szerettem volna bizonyítani azt, hogy milyen fontosak a helyes felnőtté válásban a gyermek- és ifjúkorban szerzett tapasztalatok, emóciók!

Mindenkori feladatunk tehát szülőként, presbiterként, felügyelőként, pedagógusként, hogy segítsük az ifjúsági munkában a lelkészünket!

„Mert az elvetett mag gyökeret ereszt, magába szívja a hitet, a bátorságot és az alázatot, ágat és hajtást hoz, gyümölcsöt nevel a szeretet. Az élet gyönyörű körforgásában így lesz az eredetből új eredet."

Erős vár a mi Istenünk!

Pécsingerné Németh Enikő

Láthatóan evangélikus

Sztrókay Attila neve, személye, egyházunkon belül végzett szolgálata sokak előtt nem ismeretlen. Ízig-vérig lutheránus, hiszen bármit is tett és tesz, azzal soha nem a maga hasznát vagy dicsőségét keresi, hanem mindig talál rá alkalmat, hogy Istenbe vetett bizalmáról beszéljen, és a keresztre mutatva Isten szeretetét élje meg az emberek között. Lehet, hogy éppen ennek sem fog annyira örülni, hogy méltatva írok róla, mert ő nem ezért csinálja… Bár még nem írtak róla soha, de ha valaki, akkor ő láthatóan evangélikus.

Szolgálatának hivatalos oldala

32 éve társgyülekezeti felügyelője a Nemescsó-Meszlen-Acsád-Kőszegdoroszlói Társult Evangélikus Egyházközségnek. Az akkori vezetőséggel kidolgozója volt, szinte elsők között a társgyülekezeti együttélés gyakorlati megvalósításának. A gyülekezet alapítványának, a Sartoris Alapítványnak kuratóriumi elnöke. Mindig is fontosnak tartotta a különböző gyülekezetben élőkkel való kapcsolattartást.

A felügyelőkonferenciák rendszeres résztvevője volt. Közegyházi tisztségeket is betöltött. Az 1990-es években a Vasi Egyházmegye küldöttje volt az Északi Egyházkerületi Közgyűlésben. Egyházmegyei presbiter volt a Vasi Egyházmegyében.

Egyházkerületi küldött, valamint jelölőbizottsági tag volt a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben. 2000–2006 között országos számvevőszéki tag volt. 2007–2012 között a Kőszegi Evangélikus Szakközépiskola Igazgatótanácsának tagja volt.

2006–2012-ben a Vasi Egyházmegye felügyelőjeként az esperes asszonnyal együttműködve nagy gondot fordított minden gyülekezet alapos megismerésére és a rászoruló közösségek támogatására, biztatására. 2012–2018 között, majd 2018-tól újra a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület nem lelkészi küldöttje a Zsinatban. Nem hiszem, hogy sokan lennének még rajta kívül, akik ennyire ismerik egyházunkat, mint ő.

Ami a hivatalos mögött rejlik

Örök optimista. Amióta csak ismerem, azt élem meg vele kapcsolatban, hogy ő igazán tud bízni a Gondviselő Isten segítségében. Amikor nehéz volt gyülekezeten belül is előrenézni, ő mindig mindenkit biztatott: „Alakulnak majd a dolgok." Néha olyan, mintha a valóságtól elrugaszkodott volna, de közben soha semmit nem vesz könnyelműen, hanem inkább mindenkor a bizalmat akarja bennünk is erősíteni.

Ő az őszinte hang. Rengeteg története van. Ismeri a környezetében élők életét, és ez így van egyházunk közelmúltjával is. Szinte minden élethelyzetre van egy bölcsessége. Humorba csomagolva elgondolkoztató és nagy igazságokat, sőt sokszor építő kritikát is megfogalmaz egyházunk tagjai felé. Észrevételeivel számtalanszor karolta fel a kisgyülekezetek ügyét, azok érdekeit. Azt vallja, hogy nem lehet elengedni semmilyen szinten a kicsinyek kezét.

Bármerre jár, pillanatok alatt talál ismerőst. Szereti az embereket, és meg is akarja őket ismerni, emiatt nagyon könnyen kapcsolatokat teremt, és ezeket a találkozásokat meg is őrzi az emlékezetében. Ennek hozományaként nagyon sokan más gyülekezetekből is megkeresik őt, hogy elmondják neki panaszukat, csalódottságukat, észrevételeiket.

Önzetlen segítő. Kivétel nélkül bárkinek segít. Ahol szükség van valamire, nem számolgat, hanem azonnal cselekszik. Szeretetszolgálatunkat is éveken keresztül havi rendszerességgel támogatta. A falvainkban, mint egy mecénás, sok jó ügyet, illetve segítségre szoruló embert felkarolt már.

„Mert mi nem dobhatunk gombot a perselybe." Rendkívül fontosnak tartja, hogy a gyülekezetek megőrizzék öntevékeny lelkületüket. Nem lehet állandóan külső forrásokra támaszkodnunk, hogy megtartsuk közösségeinket. Áldozat nélkül nincs jövő. Nem várhatjuk azt, hogy majd mások megoldják helyettünk azt, ami a mi feladatunk. Vallja, hogy ez az áldozat pedig soha nem nehéz, hiszen végső soron önmagunknak, illetve utódainknak adjuk azt.

Sztrókay Attila sohasem törekedett elismerésre, se kitüntetésekre, ő mindig úgy teszi a dolgát, hogy a bal keze nem tudja, hogy mit tesz a jobb. Ő az az ember, akit ismerni kell.

Kalincsák Balázsné
Varga Katalin

Köszönjük Testvéreinknek, hogy eddig is adományaikkal
támogatták a Dunántúli Harangszót!
Kérjük megrendelőinket és Előfizetőinket, hogy továbbra is adományaik befizetésével
támogassák újságunk megjelenését, melyet az alábbi számlára lehet befizetni:
Számlakezelő: **Zalaistvándi Evangélikus Egyházközség**
Számlaszám: UniCredit Bank **10918001-00000028-48030025**
Külföldről: **IBAN: HU20 1091 8001 0000 0028 4803 0025**
Kérésre csekket küldünk!
A közlemény rovatba kérjük beírni a megrendelő neve és címe mellé: **Adomány DH**
(Egy újság egy évre szóló önköltségi ára 2.000 Ft/példány)

Mit jelent nekem a gyülekezet?

Amikor a gyülekezetre gondolok, képek villannak fel előttem. Az első kép, amikor úrvacsorai istentiszteleten együtt valljuk meg a bűneinket, és együtt részesülünk a feloldozás örömében. Nagyszerű érzés együtt átélni, ahogyan Isten dolgozik bennünk és rajtunk, ahogyan kegyelmét gazdagon kiárasztja ránk.

De nemcsak örömben egy a gyülekezet, hanem bánatban is. Amikor gyülekezetünk hűséges tagjait, évtizedeken keresztül szolgált presbitereinket, tisztségviselőinket kell elgyászolnunk, az egész közösségre ráül a gyász fájdalma. Együtt sírunk a családdal, hiszen Isten gyülekezetében mi is családtagok vagyunk, mi is átéljük a gyülekezetben a veszteséget.

Egy időben a lelkészlakásunk hátsó részében csak cserépkályhával lehetett fűteni. Éveken keresztül fontos programja volt a gyülekezet férfitagjai számára a téli faszedés a Vértes erdejében. Presbiterek, gyülekezeti tagok keményen dolgoztak egész nap, hogy a lelkész családjának legyen mivel fűtenie. A mai napig hálával gondolok vissza ezekre az alkalmakra, a közös munkára, és az ebben megnyilvánult szeretetükre.

Ugyancsak örömteli érzések járnak át, amikor a lelkészlakás felújítása után a gyülekezet asszonyai eljöttek, hogy segítsenek kitakarítani a lakást.

Ugyanilyen nagyszerű szeretetmegnyilvánulásban volt részünk gyermekeink születésekor. A gyülekezet tagjai, és nemcsak azok, akikkel szorosabb kapcsolatban voltunk, hanem olyanok is, akikre nem is számítottunk, többfogásos ebéddel leptek meg minket.

A gyülekezet szeretete nem csak a lelkészcsalád irányában volt megtapasztalható. Volt egy alkalom, amikor egy távoli evangélikus gyülekezetnek indult gyűjtés: tartós élelmiszerekkel telepakolt csomagtartóval, utánfutóval juttattuk el a sok adományt. A rászorulókról való gondoskodás itt nem állt meg. Gyülekezetünk asszonyköre évek óta két csákvári rászoruló családnak készít komplett ebédet minden hónap végén, amikor általában már elfogynak a saját készletek. Az asszonytestvérek beosztást készítettek, ki fog főzni. A helyi családsegítők koordinálásával olyan családhoz jut el az ebéd, ahol szükség van az ilyen támogatásra, és el is fogadják.

A gyülekezet férfitagjai adták össze az éthordók árát, és gondoskodnak az ebéd családhoz eljuttatásáról is. Amikor az egyik hűséges gyülekezeti tagunk megbetegedett, és nem tudott lábra állni, egy másik gyülekezeti tagunk eljött hozzá, és elvégezte az egész tavaszi veteményezési munkálatot a kertjében. A gyülekezeti közösség szóba kerülésekor mindig ők jutnak az eszembe, akik az egymásra való odafigyelést, gondoskodást hétköznapi tettekben is megvalósították.

A pyrbaumi (németországi) testvérgyülekezetünkről is szeretnék szót ejteni. A testvérkapcsolatunk a két gyülekezeti kórus kapcsán született meg.

Az utóbbi években már nemcsak egymás „koncertjeit” hallgattuk meg, hanem közös darabokat is tanultunk. Előfordult, hogy egy kétkórusos művel egymástól 704 km-re készültünk, és amikor újra találkozhattunk, akkor született meg a mű. Régóta személyes tapasztalatból tudjuk: a zenehallgatásnál csak az együtt éneklés jobb, és ilyenkor sokkal szebben szól az egyesített kórus.

Mit jelent nekem a gyülekezet?

Amikor a csákvári templomunk külső felújításához kezdtünk, először körben le kellett vernünk (a gyülekezet presbiterei, férfitagjai) a fal aljának vakolatát másfél-két méter magasságig. A kemény vakolat alatt láthatóvá vált a templom 1790 körül rakott falazata, amely nagyon „változatos” képet mutatott. Volt benne nagyon sokféle kő és tégla. Az látszódott, hogy az akkori hívek amit csak találtak és fel tudtak használni, mindent beletettek, beleépítettek, hogy felépülhessen, elkészülhessen az evangélikus Isten háza.

Amikor a gyülekezetre gondolok, a templom fala jut az eszembe: mert ilyenek vagyunk. Nem egyformák, méretre szabottak, mértanilag egymáshoz illeszthető darabok. Nem. Nagyon különbözünk egymástól. De Isten házában minden egyes darabnak helye van. Minden egyes darabra szükség van, hogy a ház felépülhessen, és használható legyen.

A gyülekezet egyes tagjai, a hívek egyenként alkotják a gyülekezet egészét. A gyülekezeti tagjaink különbözőségétől lesz színes, változatos és egyedi a gyülekezeti közösségünk. Egymásra épülünk, egymásba kapaszkodunk. Nemcsak most, magunkra, hanem a múltunkra is értem ezt: arra építhetünk, amit az őseink hitből, reménységből, különféle formájú és méretű köveikből és tégláikból leraktak és ránk hagytak örökségül.

De ami közös, és azóta is, most is összeköt és összetart: Jézus Krisztus, a mi Megváltónk, Akinek, Akiért és Aki miatt ezt a templomot – és gyülekezetet – megépítették.

Szebik Károly

Gyülekezet, eklézsia, azaz hívők közössége

Amikor ma gyülekezetre gondolunk, általában a templomi közösség jut mindenki eszébe. Templomi istentiszteleten éneklő, hallgató közösség, szolgáló énekkarral, az élén lelkésszel. Az egyik alapvető hiba, hogy még a vallásos közösségekbe tartozók képzelőereje is csak ritkábban szárnyal ezen a beégett képen túl. Ha egy közösség egy kicsit több feladatot vállal, akkor megérinti az eltévelyedtek vádja.

Lelkészi szolgálatom kezdetén nagyon tetszett, hogy a gyülekezet központja egyfajta találkahely, főleg az akkori egyetemi ifi számára. De később láttam, hogy a Dishka, ahogy a pécsiek megszólították gyülekezeti helyüket, az odatartozó evangélikusok számára, minden korosztálynak kedvelt találkozóhelye, pihenőhelye, feltöltekező pontja volt, egyfajta modern eklézsia.

Pécs után Pozsony, majd Pest, ma pedig Tótkomlós a szolgálati helyem. Számomra mindegyik helynek a fő jellemzője volt, és ma is az, hogy a hely, ahol szolgálok, egyfajta insula Lutherana, (Luther-sziget) legyen. Élő eklézsia a világban. A keresztyén gyülekezet, mint krisztusban élő közösség, mint Krisztust követő közösség fontos formáló erő lehet az adott településen. Nem csak az a hely, ahonnan kapni lehet valamit, hanem az a hely, ahonnan valami fontos, valami építő kikerül a nagyobb, települési közösségbe, akár arra a megújulás erejét kisugározva. Az én Biblia-értelmezésem szerint a keresztyén gyülekezet megfelelően konzervatív, demokratikus, de mégis Krisztus-központú, megfelelően megújulásra képes, Krisztusban liberális, innovatív, befelé és kifelé is szolgáló közösség kell, hogy legyen. Megkapó példa számomra az oroszországi evangélikusságot összefogó szentpétervári evangélikus közösség, mely hosszú csipkerózsikaálma után, Isten kegyelméből mégis megújulhatott. Ma pedig az egész oroszországi föderáció területén, az összes evangélikus szolgálati helyet Szentpétervártól Vlagyivosztokig összefogja, szolgálja.

Ez a példa azért jó, mert látszik rajta a krisztusi szolgáló szeretet a másik ember iránt, a megújulási képesség az alapgyülekezetben, az evangélikus hitvallásokhoz való ragaszkodás, de a krisztusi szabadság, az innovatív szemlélet is.

Nézzük, hogy az első gyülekezeti vezető mit mond az őt követő közösségről. Jézus a hegyi beszédben a föld sójának és a világ világosságának nevezi az őt követő közösséget. De ahhoz, hogy akár akkor, akár ma mindkettőt be tudja tölteni, sok apró külső és belső tulajdonsággal kell rendelkeznie. Ahhoz, hogy ezek hitelesek legyenek, érdemes megvizsgálni például, mit mond Pál apostol. Az első korintusi levele (1Kor 12,8-10) alapján meghatározó lelki ajándékok szükségesek ahhoz, hogy egy gyülekezet keresztyén közösségként azonosíthassa magát. Ezek pedig a bölcsesség és a tudomány beszéde, és többek között a hit. A római levélben (Róm 12,7-8) a szolgálat, a tanítás, az adakozás, a vezetés erényei kerülnek elő. Az efezusiakhoz írott levélben (Ef 4,11-12) fontos gyülekezeti szolgálatok jelennek meg, mint az apostoli szolgálat, az evangélisták hagyománya, a lelkigondozás és az írásmagyarázattal való pásztorolás. Ezen ÚSZ helyek alapján is láthatjuk, nem egy szűk helyre zárt templomi közösségnek kell lennie az eklézsiának. A mai posztmodern, sokszor saját magával is ellentmondásba kerülő világnak pedig még inkább szükséges a só és a világosság ízt és irányt adó ereje. Ezért nagyobb a hangsúly a mai egyházi közösségeken, mint valaha volt. Hitelesek-e, képesek-e a megújulásra, képesek-e a tiszta krisztusi szolgálatra? Képesek-e az adott terület ízesítője, illetve iránymutató fénye lenni?

Vajon a mai magyar evangélikus gyülekezeti forma képes-e a hasonló külső kép kialakítására?

Először is nagyon fontos a gyülekezet tagjainak és vezetőinek elkötelezettsége. Presbiterek, mint a gyülekezet menedzsmentjei, képesek-e felismerni azt, hogy milyen fontos szerepe van az adott közösségnek?

A vezetők és a tagok vajon igazán, teljes életük spektrumát is megvizsgálva, egyénileg mind elkötelezettjei-e Krisztusnak? Vajon mindenkinek van-e kifejezetten meghatározott szolgálati területe, melyben jelentős felelősséggel szolgál? Képesek-e a gyülekezet sójává válni?

A gyülekezet elnöksége, a felügyelő és a lelkész mint kulcsfigurák mire képesek? Képesek-e a presbitérium és rajta keresztül a gyülekezet vezetésére? Képesek-e a világ világossága kifejezést a jézusi értelemben betölteni? Képesek-e a megújulásra? Ha ezekre tudunk válaszolni, látjuk, milyennek kell lennie egy korszerű mai keresztyén, evangélikus gyülekezetnek.

Szpisák Attila

Ilyen gyülekezetet szeretnék

A teológusképzés egyik legizgalmasabb időszaka, amikor a lelkészi szolgálatra készülő hallgatók néhány hónappal az ordinációjuk előtt már egyfajta lelkipásztori képzelőerő segítségül hívásával „tervezik,” ők milyen gyülekezet formálódásában szeretnének Isten eszközei lenni. Ez a lelkipásztori képzelőerő mindig valamilyen előzetes tapasztalaton alapul, és ez legtöbbször egy meghatározó lelkész példája, egy élő ifjúsági közösséghez tartozás öröme, egy lelki megérintődést adó hittan- vagy ifitábor, vagy egy mély hitformálódást elősegítő egyházi iskola élménye.

A lelkipásztori képzelőerő ezeket a tapasztalatokat mozgósítja akkor, amikor egy lelkészjelölt már látja magát a gyülekezetben mint lelkész, aki egyszerre igehirdető, tanító, lelkigondozó és vezető.

Milyen gyülekezetet lát tehát maga előtt a lelkészjelölt? A 2021/2022-es tanév első hatodéveseknek tartott konzultációján kértük a teológusokat, fogalmazzák meg tapasztalataikat és elképzeléseiket.

Arra a kérdésre, hogy milyen gyülekezetet szeretnének Isten segítségével építeni, olyan válaszok születtek, amelyek egy jövőképben ötvöznek tapasztalatokat, terveket és álmokat. A válaszokból idézek:

- „… ahol a hívek megszólítják egymást, ahol a megbocsátás és az elfogadás lelkülete munkálkodik, és ahol Krisztusra mutat a közösség arcképe.

Folytatás a 16. oldalon

JELES PEDAGÓGUSOK NYOMÁBAN

bemutatkozik az **EMELJ FEL, EMLÉK! ALAPÍTVÁNY**

Értékteremtő és értékközvetítő munkát végeznek az Emelj fel, emlék! Alapítvány önkéntesei, akik a Győr-Moson-Sopron megyében született, ott élt és dolgozó kiváló pedagógusok életútját, munkásságát kutatják és őrzik meg az utókornak. „A portrék a jeles pedagógusok pályafutásán túl egy-egy történelmi korszak személyes átélését is érzékeltetik... A társadalmi folyamatok értékelésébe beszőtt egyéni szempontok gazdagabbá teszik a térségi hagyományrendszert, erősítik a nemzettudatot, segítik a szűkebb pátriához való kötődést" – olvasható az alapítványi hírlevélben.

A munka, amely régi, jelentős tanítók, tanárok emlékét hivatott megőrizni és felmutatni az utódok számára, Dr. Gönczöl Lászlóné és Kallós Károlyné nyugdíjas tanárok ötletéből eredt. A Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Intézetnek volt egy szakmai folyóirata, a Hogyan tovább, amelyben évtizedek óta nekrológokat jelentettek meg a pályájukat befejező szakemberekről. Ezt 2004-ben megszüntették, így a szerkesztőség tagjai ott álltak, bővelkedve anyagokban. Közben ők is nyugdíjasok lettek, így kigondolták a fenti alapítvány célját, lehetőségeit. Az addigi szerzőket felkeresve összefogtak és szervezéshez láttak.

Az alapítvány által kiadott első kötet 2009-ben jelent meg, Sok fény maradt utánuk címmel. 2011-től évente sikerült összegyűjteniük olyan jeles, közéleti, társadalmi szerepeket is betöltő vidéki tanítók életútját, amelyeket például is lehet állítani. Az első kötetek sikerei követelték a folytatást. A pedagógia különböző – óvodai, gyógypedagógiai, tanítói, tanári, professzori – területein munkálkodó személyek életét, tevékenységét dolgozták fel. Az eddig kiadott tizenkét könyvben összesen 180 kutató írta meg az elődök kiemelkedő eredményeit. Régi okleveleket, fotókat is meg tudtak menteni a kidobástól. A megjelenések után a vidéki és városi könyvbemutatók sikerei még inkább a szervezőket igazolták. Az első két kötet mára már hiánycikk, csak levéltárakban, könyvtárak helytörténeti anyagai között található meg. A kutatók munka közben persze több nehézséggel is szembesültek. Előfordult, hogy a család nem tudott vagy nem akart segíteni. A háború miatt és utána hiányzó adatokat is nehézkes volt kikutatni. Sokat segítettek a munkában a könyvtárosok, a levéltárak dolgozói és a tanítványok serege. A járvány miatt a tizenegyedik kötet bemutatója még várat magára, jelenleg a tizenkettedik könyv befejező munkálatai zajlanak a Palatia Nyomda segítségével. Ez az utolsó gyűjtemény rendkívül nehéz körülmények között született meg, melyet részben a társadalomban zajló negatív változások okoztak. Például a fotók megjelentetéséhez kapcsolódó bizalmatlanság, amely korábban soha nem jelentett problémát. A megjelent kötetekben több evangélikus pedagógus alakjával találkozunk. Köztük olyan jelentős személyiségek is találhatók, mint Pálfy József (1812-1869) evangélikus lelkész, tanító, iskolaigazgató, a soproni tanítóképző intézet alapítója; vagy Péterfy Sándor (1841-1913) igazgató, a győri evangélikus oktatási intézmény névadója. A kutatócsoport tagjai, a szerzők és a kiadványok szerkesztői valamennyien önkéntes munkát végeznek. Az alapítvány igényes, színes kiadványok létrehozására törekszik, ehhez szükségük van anyagi támogatásra is. Támogatóik között önkormányzatok, iskolák, alapítványok, egyesületek, könyvtárak, szülői munkaközösségek, pedagógus szakszervezetek, művelődési központok, vállalkozók, öregdiákok és egykori tanítványok találhatók.

Dr. Kőrös Erzsébet evangélikus, aranydiplomás nyugalmazott tanár így vall a pedagógus életutak megírása során szerzett személyes tapasztalatairól: „A második kötettel kezdődően kezdtem dolgozni, így az eltelt évek alatt tíz jeles tanárt ismertettem meg. Közülük nyolcat személyesen ismertem, ők tanítottak, neveltek. Úgy érzem, hogy az engem tanító, nevelő tanáraimnak így köszönhettem meg a fáradságukat, hogy tudásukat megőrzöm az utókornak." Az egyes kötetek tartalmáról, valamint az alapítvány munkájával kapcsolatos aktuális hírekről honlapjukon, a ***http://www.emeljfelemlek.hu*** oldalon lehet tájékozódni.

Összeállította: Adámi Mária

A kegyelem érintése

A kegyelem érintése címmel a nyáron jelent meg D. Somogyi Eszter első kötete, melyet tíz év tapasztalatai, élményei, drogfüggő hajléktalanok között szociális munkásként végzett tevékenysége inspirált. Keresztény, író, blogger, újságíró, kétgyerekes édesanya, lelkészfeleség, Őrimagyarósdon él családjával.

D. Somogyi Eszter Celldömölkön született, Alsóságon járt általános iskolába, majd a pápai Türr István Gimnázium és Pedagógia Szakközépiskolát választotta, mivel ott a szakközépiskolásoknak nem kellett matematikából érettségizniük. Érdekelte őt a pszichológia és a szociálpedagógia, de a diszlexiája miatt ez nem jöhetett szóba az iskolaválasztásnál. A diszlexia maradványtüneteit ma is tapasztalja, kéziratokon képes betűket téveszteni. Ezért kapott felmentést a magyar írásbeli érettségi megírása és később a főiskolán a nyelvvizsga megszerzése alól. Csakúgy, ahogy a pápai középiskolára és a tanárokra, a Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskolára is szívesen emlékezik. Ott derült ki számára, milyen szerteágazó a szociális munkás feladata. Az őt tanító Miletics Marcell, a Baptista Szeretetszolgálat Utcafrontjának alapítója és vezetője beszélt arról, mit csinálnak Budapest utcáin drogos hajléktalanok között. Eszter oda jelentkezett egyhetes „kisgyakorlatra", majd a negyedik évben „nagygyakorlatra". Életében először járt Budapesten. Hiszi, hogy Istentől kapta az elhívást, bátorságot, erőt a munkához. Isten mindent megadott neki, amire szüksége volt, így szállást is evangélikus kollégiumban. 2004-ben kezdte a munkát, tíz évig dolgozott Budapest utcáin. – Az évek alatt 250-300 emberrel kerültünk kapcsolatba. Mindig párban jártunk, a munkatársam, Vígh Attila hivatásos katona volt. Az én szakmai tudásomból és az ő gyakorlati tapasztalatából alakítottunk ki egy munkamódszert, egy működési módot. Egymástól tanultunk, én Attilától az emberekhez való hozzáállást, határozottságot, következetességet. A drogos hajléktalanok világa mindkettőnk számára ismeretlen volt. A drogosok nem úgy gondolkodnak, mint mások. Bennük a drog gondolkodik, cselekszik. Hiába kedves, aranyos emberek, sosem lehet elfelejteni, hogy őket a drog motiválja, és bármikor lehet belőlük támadó kliens, ha elvonási tünetük van. Eszter elmesélte, az időjárás függvényében a programautó fel volt töltve ásványvízzel, meleg teával, takaróval, ruhával, konzervvel, steril fecskendőkkel; tűcsereprogramot is végeztek az utcán. Hogy mennyire volt nehéz ez a munka, arra Eszter úgy válaszolt: huszonegy évesen nem érezte, hogy kemény, viszont hatott a személyiségfejlődésére, megkeményítette őt. Nap mint nap hitelesen kellett odaállni az emberek elé, egyenesen kommunikálni, szemükbe mondani a valóságot. Stratégiai gondolkodó lett, öt-hét ember ügyes-bajos dolgai folyamatosan a fejében jártak. 2014-ben házasodott össze Dobó Dániel evangélikus lelkésszel, akkor ért véget a hajléktalanok között töltött tíz év. – Nem akartam abbahagyni a munkát. Eggyé váltam vele, az identitásommá vált, az öndefiníciómhoz tartozott. Elvesztettem saját magam, újra kellett magam definiálni. Hatalmas életváltságot okozott. A Baptista Szeretetszolgálat áthelyezett szabolcsi iskolákba szociális munkásnak. Nagycserkeszen feltaláltuk magunkat, négy évig maradtunk, szeretetet, elfogadást kaptunk a gyülekezettől. Ott születtek a gyerekeink, 2016 januárjában Noel, 2018 augusztusában Donát.

Eszter akkor kezdett el blogot írni, amikor Noel egyéves lett. Úgy érezte, bezárult körülötte a világ, mindentől elszakadt. A blogírás önmenekítés volt számára ebből az állapotból, férje ebben is támogatta őt. Az Eszti-téka nevű blognak hamar népes olvasótábora lett, sokan hozzászóltak, kialakult egy kis online tér az életében, ami segített visszatalálni önmagához. A blogon novellákat is megosztott, majd egy szerkesztő javasolta neki, hogy regényt írjon. Így született meg Eszter első, A kegyelem érintése című könyve, mely életének meghatározó tíz évéről szól. Azt mondja, túl sok emberrel volt kapcsolata az utcán ahhoz, hogy mindenkit beleírjon a könyvbe, a regény egy-egy karakterét öt-hat emberből gyúrta össze. Számára nagyon fontos az istenhit, ezért a történetnek van egy lelki, istenkereső szála, egy szociálismunkás-lány küzd azzal a kérdéssel, van-e Isten vagy sem. Azok az olvasók, akiknek semmi közük a hithez, azt mondták, a sztori nem az ellenállást váltotta ki belőlük, hanem a kíváncsiságot. Hogy még olvashatóbb legyen a történet, a regényben van egy meseszerű romantikus történet is. – Sokáig úgy éreztem, Isten nagyon távol van, nem tudok neki megfelelni, nem lehet vele kapcsolatom. Nagyszerű ifink volt, minden évben előadtuk a passiót, akkor éreztem át, hogy Jézus értem is meghalt. Jártunk a Szélrózsára, mindig vártam az őrimagyarósdi zenei táborokat. Keresztény főiskolát is tudatosan választottam. A hitem erősödésében a Baptista Szeretetszolgálatnak és a Golgota gyülekezetnek is szerepe van; a szeretetszolgálatnál találkoztam először azzal, hogy a munkatársak összejöttek imádkozni munka előtt. Elmélyült az imaéletem, a bibliaolvasás még fontosabbá vált. A Golgota gyülekezetben kaptam egy éves bibliaolvasási tervet, ez alapján olvastam a Bibliát. Ez is közel vitt a megtéréshez, hazatéréshez. Közel került Istenhez, szabad átjárásom van az Atyához, Ő meghallgat engem, imádkozhatok hozzá.

Balla Emőke

Ilyen gyülekezetet szeretnék

Folytatás a 15. oldalról

Pneumatikus életben járó közösséget szeretnék építeni."

• „... ahol jó lenni, és ahová jó visszamenni. Ahol az ember azt érzi, „otthon vagyok." Nincs félelem, féltékenység, hanem boldogság, mert itt vagyunk egymásnak, és a saját bőrömön tapasztalhatom Krisztus áldozatának örömhírét, és Isten végtelen kegyelmét, ahogy elfogad olyannak, amilyen vagyok."

• „... ahol mindenki megtalálja a helyét, és az istentiszteleten ezek a „kis közösségek" találkoznak. Szeretném, ha nem lelkészközpontú gyülekezet lenne, hanem felnőtt, önálló gyülekezet, ahol a lelkész csak támogat, segít és pásztorol, de nem a személyéhez kötődnek az emberek."

A lelkészjelölt-hallgatók természetesen választ adtak arra az alapkérdésre is, számukra mit jelent a gyülekezet. Válaszaikból a következő hangsúlyok emelkednek ki. Közösségként tekintenek a gyülekezetre. E közösségnek két kiemelkedő tulajdonsága van: az egyik, hogy meghatározza a Jézus Krisztusban való hit, a másik pedig, hogy ezt a hitet szeretetközösség formájában éli meg minden ember felé.

Fontos jellemzői még a gyülekezeti közösségnek az összekapcsolódás, a találkozás, és az is, hogy a keresők számára is otthont tudjon nyújtani. A közösség életéhez tartozik még a közös igehallgatás, a család-szerű lét, és az ehhez szükséges empátia és elfogadás is.

Izgalmas vállalkozás lenne ezekre a válaszokra és meghatározások eredményére egyfajta tükörként tekinteni.

Lelkesedést nyerhetünk azokból a jövőképekből, amelyek lelkészi szolgálatra készülő fiatalok friss gondolatai és álmai. Az ilyen erőforrások mindig új ötleteket és továbblépési kedvet adnak. Akkor is, ha tapasztaltabb lelkészként és gyülekezeti tagként már hosszan tudnánk sorolni a kudarcokat, és a kreativitást lehetetlenné tévő buktatókat.

Egy másik teológus csoporttal is elkezdtünk gondolkodni a gyülekezet mibenlétéről. A beszélgetés végén egy hallgató elmondta, sajnálja, hogy minden meghatározásból hiányzik egy fontos jellemző. Érdeklődve vártuk, szerinte melyik lesz az. Az úrvacsorai közösség, mondta. Milyen jó lenne, ha a gyülekezet fogalmának evangélikus megfogalmazásakor ez is újra hangsúlyos szerepet kapna!

A gyülekezet élete, a benne megvalósuló közösség Isten ajándéka, Szentlelkének munkája.

Milyen nagy lehetőség számunkra, hogy ezekben a gyülekezeti közösségekben élhetjük meg hitünket és összetartozásunkat.

Dr. Pángyánszky Ágnes

Andris útravalója

Andris fölmászott az öreg diófára, és egészen fönt, ahol deszkadarabokból kényelmes helyet tákolt össze magának, leült és körülnézett. Messze ellátott. A falu, a templomtorony, az erdős hegyoldal, a rét, a kis patak, minden a szeme elé tárult most, és összeszorult a szíve: milyen sokáig nem láthatja! Holnap viszi a vonat a város, az iskola felé, s

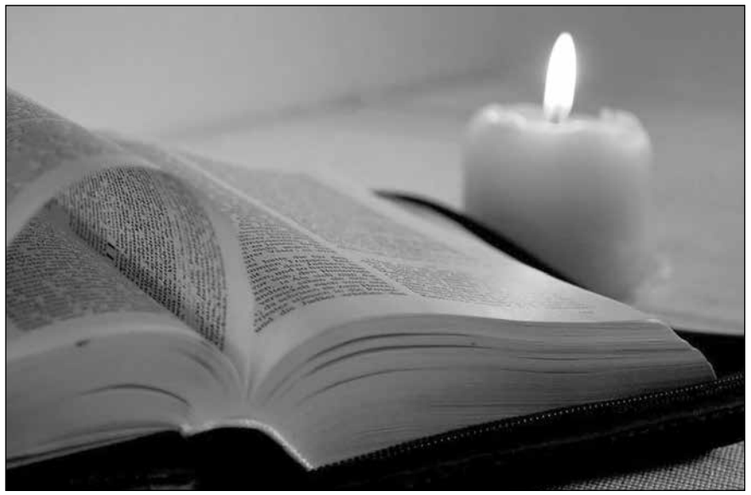

mire hazajöhet, hó borítja majd az erdőt, rétet. Pedig most alig kezdenek még sárgulni a levelek, a fák gyümölcs súlya alatt roskadoznak. – Olyan szép minden! Andris sohasem látta még ennyire szépnek a faluját, és sohasem érezte még, hogy ennyire szereti. Odabent édesanyja csomagolt. Rendre rakosgatta a ládába kisfia ruháit. Azután a legszebb piros almákra, legfinomabb körtékre, s mindenféle jóra került sor. Ne éhezzen az Andris gyerek abban a nagy városban! Amit a legdrágább útravalónak szánt, azt nem tette a ládába, úgy akarta kisfia kezébe adni. Egy kis fekete könyv volt az. Leült az asztal mellé, és írt bele valamit. Amíg írt, többször megtörölte a szemét, nehogy az aláperdülő könnytől elmosódjon az írás. És Andrisnak meg kellett ígérnie, hogy azt a legdrágább útravalót egy nap sem hagyja olvasatlan. Így lett Andris útravalója a Biblia, s így indult el Andris a városba. A Biblia első fehér lapjára néhány egyszerű, meleg anyai szó volt írva: ***„Nagyobb kincset, drágább útravalót ennél a Könyvnél nem adhatnék neked, édes fiam. Sötét útra világító mécses. Nehéz útra biztos támasz. Krisztus hajol feléd minden szavában. Becsüld meg, olvasd hűségesen! Élj vele, akkor nincs mitől féltsen téged, érted imádkozó Édesanyád!”*** Andris a városban nagybátyja házának a lakója lett. Így nem került idegenek közé. Ők is örültek a kis jövevénynek, mert hiányzott a katonaiskolás nagyobb fiuk, csak az Andrisnál két évvel idősebb Laci volt otthon a háznál. Vele lakott Andris egy szobában. Legalább lesz kitől megkérdeznie, ha nem ért valamit. Laci jeles tanuló. Pedig alig látni könyvet a kezében. Nagyon jó feje van. Alig telt el egy-két nap, Andris egészen Laci bűvkörébe került, Amit Laci helyeselt, az jó volt, amit kicsúfolt, az gyerekes volt. A drága útravaló? Ó, az ott hevert a polcon olvasatlan. Laci kinevette Andrist, amikor elővette. Próbálta titokban olvasni, azután egészen abbahagyta. Eleinte ellenkezett, ha Katus néni előtt vele akarta Laci a hazugságait igazolni: ide kell menni, oda kell menni, itt voltak, ott voltak… De nem hagyhatta cserben Lacit, és ehhez is hozzászokott. Tőle tanult meg le-föl ugrálni a robogó villamosról és lépcsőn ingyen utazni. Ó, nagyon hűséges tanítvány volt! De elég korán rajtavesztett. Mert Valakinek a vigyázó szemei mindig rajta pihentek, és az a Valaki nem akarta, hogy Andris egészen meggyökerezzék a bűnben. A szép szó, a sok édesanyai kérés az otthonról érkezett levelekben nem segítettek. Másképp kellett közbelépni. Andris leesett a villamosról, és keresztülhajtott egy kerékpáros a lábán. Könnyen el is veszíthette volna kezét, lábát, még az életét is. De amikor a mentőorvos megvizsgálta az eszméletlen gyereket, csak törést állapított meg. Laci sápadtan állt mellette, és nézte, hogyan emelik be a mentőautóba. Éppen akkor tért egy kicsit magához, és ő is meglátta Lacit. „Laci, a Bibliámat!” – suttogta, és elrobogott vele az autó. Lacinak nem tört el semmije, de jobban szerette volna Andris helyében lenni. Hogyan menjen most haza? Mit hazudjon? Úgy vádolta a lelkiismeret. Miatta történt az egész. Csak rosszat tanult tőle Andris, mióta itt van. Nem törött lábbal, de összetört szívvel csengetett be otthon egyedül. Bevallott mindent. Nem szépített semmit. Jólesett volna, ha nagyon megbüntetik. De az Andrisért aggódó szülők a kórházba siettek, és ő otthon maradt. Sokáig sírt. Azután elővette Andris Bibliáját. Kinyitotta. ***„Atyám, vétkeztem az ég ellen, és Te ellened!”*** **(Lukács írása szerinti evangélium 15,21)** Ó, hogy szíven találta ez az Igevers! Másnap már együtt olvasták bent a kórházban a Bibliát. Azontúl együtt olvasták minden reggel. Mécsesük lett a sötét úton, biztos támaszuk nehéz úton, ahogy Andris édesanyja az első lapra odaírta.

„Lábam előtt mécses a te Igéd, ösvényem világossága.”
(Zsoltárok könyve 119,105)

Kedves Olvasóm!

Túrmezei Erzsébet*nek* ezzel az írásával kívánok neked szeretettel áldott ünnepeket és hétköznapokat!

Orsi néni (Váraljainé Melis Orsolya)

Egy magyarrá lett evangélikus lelkész a 19. századból

Az 1936-ban felszentelt sárvári evangélikus templom első lelkészének, Ráhner Máténak az életéről, egyházi tevékenységéről, egyházmegyei szervező munkájáról szól az a karcsú kötet, amelyet Fónyad Pál István jegyez. A szerző több éven át kitartó munkával kutatta, majd történelmi alapossággal dolgozta fel, tette közkinccsé a Sárvárott helyismereti szempontból is nagyon fontos dokumentumokat, információkat. Témaválasztásában a rokoni szálak is szerepet játszottak.

Ráhner Máté 1810. szeptember 14-én született Fertőmeggyesen (ma Mörbisch am See, Ausztria) német ajkú földműves szülők gyermekeként. Alsóbükre kerülve már fiatalon megtanult magyarul is. Innen Sopronba vezetett az útja, majd Bécsben töltött el két évet a teológiai intézetben. Miután az osztrák fővárosból hazatért, Keményegerszegen (ma: Vasegereszeg) lett nevelő a Vitnyédi családnál. Nemesdömölkön (ma: Celldömölk) ordinálták 1834 augusztusában. Ezt a segédlelkészi állást hagyta ott 1836-ban a sárvári evangélikusok hívó szavára. Itteni éveit érinti az 1848/49-es szabadságharc, mely során kinyilvánította haza- és szabadságszeretetét. 1850-től haláláig, 1877-ig Nemeskoltán szolgált.

A kötet több ajánlást is tartalmaz. Először Kondora István polgármester értekezik arról, hogy Ráhner élete milyen mértékben kapcsolódott össze az egykori mezőváros életével. Mint írja, ennél is fontosabb viszont, hogy összefonódott egy olyan világraszóló forradalmi eseménnyel is, mint az 1848-49-es szabadságharc. Szibler Gábor történész a kötet létrejöttének nehézségeit taglalja, majd örömének ad hangot, hogy egy újabb fehér folt fog eltűnni a 19. századi történelmünkből. Solymár Gábor korábbi sárvári evangélikus lelkész szintén jóleső érzéssel konstatálja a megjelent munkát, és néhány forrásanyagot is megemlít, amelyeket ő ajánlott a szerzőnek.

Az ajánlások után részletes életrajzi adatok következnek, ezek között hangsúlyos, kiemelt szerepet kapott Bécs és Sárvár. Ezt követően Ráhner és Gottlieb August Wimmer kapcsolatáról olvashatunk. Fónyad felelevenít egy anekdotaszámba menő történetet is, mely szerint Ráhner gondnokával együtt a később vértanúhalált halt Batthyány Lajos grófot Sárváron fogvatartóik kezéből ki akarták szabadítani. Ezt követően részletesen is olvasható Ráhner közegyházi tevékenysége, ezen belül a magyar és német nyelvű gyülekezetek helyzete, ellentéte. Nézeteit legtöbbször a Protestáns Egyházi és Iskolai Lapokban tette közzé. 1852-ben a Vasi Közép-Egyházmegyében esperességet is vállalt, és – többek közt – a kerületi iskolai nagybizottságban is tisztséget kapott.

Magánéletének külön fejezetet szentelt a szerző. Itt olvashatunk bővebben a családról, két házasságáról, családi kapcsolatairól, leszármazottairól.

Egy hosszabb és egy rövidebb függeléket is tartalmaz a kötet. Az első egy prédikáció, amelyet a katolikus sárvári kegyúr, IV. Ferenc modenai herceg felesége, Mária Beatrix halála alkalmából mondott el 1840-ben német nyelven. A nyomtatásban megjelent szöveget most Fónyad Pál István magyarul tárja elénk. A második: Az új orgonát beavató oltár előtti szónoklat. Ez Nemesdömölkön hangzott el. A kötetet mai fényképek és reprodukciók sora zárja. A könyv ellenőrzött adatok mozaikjaiból épült fel. Ráhner az 1848-49-es forradalmi eseményekig egyszerű, „hétköznapi” evangélikus lelkész, de forradalmi tevékenysége miatt joggal érdemli ki a hős jelzőt. Rebellis volta természetesen retorzióval, üldöztetéssel jár. Fónyad Pál István modorosságtól mentesen, jó írástehetséggel dolgozta fel a Ráhner-életművet, német és magyar adatai hitelesek.

A szerző betegsége miatt nem lehetett jelen könyve sárvári bemutatóján. 2021. szeptember 17-én hunyt el.

V. Molnár Zoltán

Fónyad Pál István: Ráhner Máté (Matthias Rahner). A rebellis és konszolidált egyházépítő evangélikus lelkész. Sárvár, 2020. Sárvár Város Önkormányzata – Sárvári Evangélikus Gyülekezet 87 l.

Dunántúli Harangszó

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja
Megjelenik negyedévenként
Felelős kiadó: **Szemerei János püspök**
Megbízott felelős szerkesztő és terjesztés:
Koczor György
Email: **gyorgy.koczor@lutheran.hu**
Telefon: **+36 20/824-3444**
Korrektor: **Benkóné Jancsó Hanna**
A szerkesztőség címe:
8933 Zalaistvánd, Arany J. tér 2.
Szerkeszti a **Szerkesztőbizottság**
Megrendelhető: E-mail: **gyorgy.koczor@lutheran.hu**

Postacím: **8933 Zalaistvánd, Arany J. tér 2.**
Az újság kiadását adománnyal kérjük támogatni, melyet az alábbi számlára lehet befizetni:
Számlakezelő:
Zalaistvándi Evangélikus Egyházközség
Számlaszám:
UniCredit Bank 10918001-00000028-48030025
Külföldről:
IBAN: HU20 1091 8001 0000 0028 4803 0025
Készült az **Asperján Nyomdában**
Tördelés:
RENZOL Dekor Reklámstúdió, Zalaszentgrót
A cikkek tartalmáért a szerző vállal felelősséget!
ISSN 1416-9770

A hátlapon a rábaszentandrási templom egyik harangja látható.

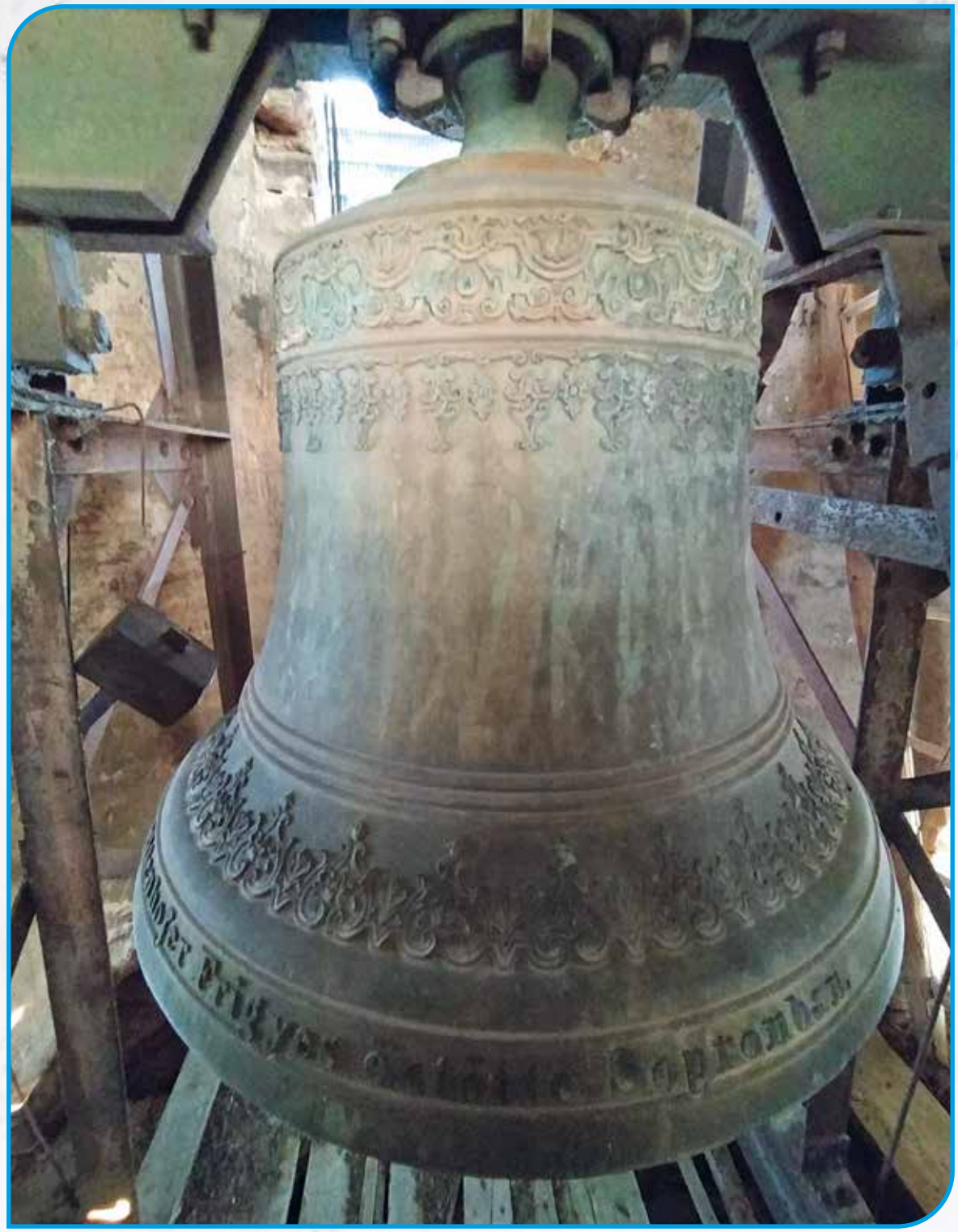

Dunántúli Harangszó